

rAntGroen

België - Belgique
P.B.
WILRIJK 1
8/5124

P106235 - Driemaandelijks tijdschrift van Natuurpunt Zuidrand Antwerpen - april - mei - juni 2015 - jaargang 14 nr. 54

natuurpunt
Zuidrand Antwerpen

www.zuidrand.be

AFZENDER en VU:
Guido Callaerts
Frans De Cortlaan 42
2610 Wilrijk
Afgiftekantoor Wilrijk 1

Bestuursleden en coördinatoren

Hugo Waeterschoot, voorzitter
 en coörd. Beleidswerkgroep
 03/455 22 12 - 0477/33 23 30
 hugo.waeterschoot@scarlet.be
 Erlend Hansen, secretaris
 03/457 46 99- erlend.hansen@skynet.be
 Guido Callaerts, penningmeester, coörd.
 ledenadministratie en behaagactie
 Frans De Cortlaan 42, 2610 Wilrijk
 03/828 11 03-callaertsguido@telenet.be
 Rudi Leemans,
 conservator Groen Neerland
 03/828 43 16-rudolf.leemans@telenet.be
 Tuur Wuyts, contactpunt Fort 7
 contact.fort7@zuidrand.be
 03/449 99 11- 0474/55 25 75
 arthurwuyts@telenet.be
 Bob Gabriëls, webmaster
 bob.gabriëls@telenet.be
 Lucy de Nave, bestuurslid
 03/237 99 52-lucy.denave@antwerpen.be
 Nicole Boussemaere, bestuurslid
 013/30 85 47
 nicole.boussemaere@gmail.com
 Maggy Troffaes, bestuurslid
 03/827 83 60-maggy.troffaes@skynet.be
 Floris Van Volsem, bestuurslid
 03/455 23 05 -mariannejmm@gmail.com
 Els Wynants, bestuurslid
 0497/42 74 29-wynantsels@gmail.com

Redactie rAntGroen

rAntGroenverantwoordelijke:
 Guido Van Boeckel
 03/455 01 27-redactie@zuidrand.be

Verslagen te zenden naar:

Tuur Wuyts
 Mestdaghplein 15/4, 2610 Wilrijk
 03/449 99 11-arthurwuyts@telenet.be

Zuidrand, waarnemingen.be:

Gilbert Van Ael
 03/827 05 10-gilbert.van.ael@telenet.be
 Veerle De Saedeleer,
 vee_saddler@yahoo.co.uk

Verdeling: Guido Callaerts

contactgegevens: zie bestuursleden

**Contact voor geleide wandelingen
 in Fort 7:**

Natuur: Tuur Wuyts
 03/449 99 11-arthurwuyts@telenet.be
 Monument: Philippe Vanhove
 03/825 02 43-philippevanhove@telenet.be

in Groen Neerland:

Rudi Leemans - 03/828 43 16
 Groen.Neerland@zuidrand.be

**Hebben we een schoktherapie nodig
 voor meer natuur !**

Het is een druilerige vrijdagmorgen en ik zit in de alweer vertraagde trein naar Brussel die vermoedelijk alweer zijn aansluiting mist in Vilvoorde om er alweer eens zoveel tijd als voorzien over te doen. Toch overweeg ik geen alternatief, want eerlijkheidshalve er is er niet echt één. Een beetje een kleine tragedie voor me persoonlijk want zo verlies ik minstens een halve dag per week die ik bijvoorbeeld voor de inzet voor “meer natuur” had kunnen gebruiken.

Maar vandaag is ook een dag van mogelijke grote politieke schokken want het is de dag des oordeels voor Griekenland. Wordt het buigen, of barsten, of een grexit... wie weet. Alleszins een echte Griekse tragedie waarbij mijn persoonlijk verhaal “in het niets” verdwijnt.

Mechelen Nekkerspoel, de conducteur fluit... en onmiddellijk dwalen mijn gedachten af naar het natuurbeleid in Vlaanderen. Van overal binnen Natuurpunt hoor je de noodkreten: wat de Vlaamse administratie nu op poten zet als aankoopbeleid laat de plaatselijke basisnatuur in de kou staan, een ware tragedie ! En toch is er echt werk aan de winkel. Niettegenstaande het feit dat we zelfs in Europa wat aan het staartje bengelen m.b.t. de publieke inzet voor toegankelijke natuur, wordt er echt geen haast gemaakt met het beloofde (en noodzakelijke) inhaalmaneuver. Wisten jullie bijvoorbeeld dat al in 1997 (juist, een volle generatie geleden dus) reeds voorzien werd in de noodzaak tot minimaal 125.000 ha natuur in Vlaanderen; het zogenaamde Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN). Dit op zichzelf was al een sterke verwatering van wat 10 jaar daarvoor in de Groene Hoofdstructuur werd vastgelegd. In 1997 zat er vaart in want datzelfde jaar werd er reeds de helft van deze oppervlakte vastgelegd (veelal de huidige reservaten) en werd meteen afgesproken om, in het met veel bombarie aangekondigde Ruimtelijk Structuurplan voor Vlaanderen (RSV), nog eens een kleine 50.000 ha landbouwgebied “zo snel als mogelijk” te herbestemmen naar natuur en bos... Maar toen stopte het verhaal meteen en de “zo snel als mogelijk” diende geïnterpreteerd te worden als minstens 15 jaar... en moeizaam en na veel aandringen wordt er nu via de (te) ingewikkelde procedure van de Afbakening van de Gebieden van Natuurlijke en Agrarische Structuur (AGNAS; what’s in a name) millimetertje per millimetertje wat vooruitgang geboekt. En dat is op zijn zachtst gezegd vreemd want van de ruwweg 750.000 ha landbouwgebied nu nog op de kaarten voorbehouden in Vlaanderen, heeft de landbouw er slechts 620.000 ha echt in gebruik. Het merendeel van de rest wordt om veelal speculatieve redenen niet vrijgegeven. Bovendien heeft Europa ernstige vraagtekens geplaatst bij “het lage kosten export gedreven model van onze veeteelt” dat hier zo gepromoot wordt door de landbouworganisaties. De eis voor meer toegankelijke open ruimte en natuurgebied in Vlaanderen is helemaal niet wereldvreemd, maar een maatschappelijke noodzaak voor een meerderheid van de bevolking en bovendien efficiënt om volksgezondheidsproblemen te reduceren.

Akkoord de minister heeft de afgelopen 2 jaar ruim 1500 ha natuurgebied erkend (waarvan een belangrijk deel de afgelopen maand) maar die waren reeds afgebakend en al lang in beheer. Organisaties zoals Natuurpunt moesten dus eigenlijk jaren op hun centen wachten ter compensatie van hun inspanningen voor het onderhoud en de inrichting ervan. Het is maar hoe je het beziet maar eigenlijk waren we reeds enkele jaren de overheid aan het financieren vanuit het vrijwilligersleven.

Vraag is of we er met het nieuwe natuurdecreet dat nu in de maak is we er echt en snel op zullen vooruitgaan om toch niet blijvend aan het Europese staartje te bengelen. Zoals het er nu naar uitziet verwachten we van niet. We worden als belanghebbende die opkomt voor toegankelijke natuur voor de bevolking door de voorstellen compleet in de hoek geduwd. Natuurpunt was nog één van de enige “partijen” die de afgelopen jaren slagvaardig en dikwijls met veel lokaal engagement actief op zoek ging naar opportuniteiten, om deze om te zetten in reservaat of natuurontwikkelingsgebied. Het decreet richt zich echter bijna exclusief op de grote natuureenheden van Europese allure waardoor aankopen van kleinschalige gebieden (< 10 ha) met basisnatuur zoals in onze stadsregio typisch het geval is, niet meer mogelijk zullen zijn. Nochtans is precies daar behoefte aan, wat gestaafd wordt door het feit dat zowat een vierde van de Vlaamse bevolking regelmatig wandelen in deze gebieden.

Een tweede doorn in het oog is dat “de aankooppot voor natuurgebieden” zal moeten gedeeld worden met andere spelers. Onder het mom van gelijkberechtiging zullen spelers zoals

Omslagfoto: Beekoeverlibel © GvB

Foto's p.2: Muurleeuwenbek (b) - foto: Freddy Vermeulen & Voorjaarsflora (o) © Rudy Vansevenant

Alle betalingen voor onze afdeling dienen te gebeuren op volgende rekening:

BE02 9799 7675 4740 BIC: ARSPBE22 van Natuurpunt Zuidrand Antwerpen.

Op uw betalingen steeds reden van betaling, uw naam en e-mail adres of telefoonnummer vermelden a.u.b.

jachtverenigingen, boeren, individuele eigenaren ook aanspraak kunnen maken op aankoopsubsidies... waarbij vragen kunnen gesteld worden naar hun doelstelling m.b.t. natuurbescherming, de expertise en brede maatschappelijke vertegenwoordiging. En het stopt hier niet bij: de steun voor bezoekerscentra wordt in vraag gesteld en Natuurpunt zou haar expertise niet meer kunnen aanbieden aan gemeenten die hierop beroep willen doen voor hun eigen gebieden. Meer hierover in een artikel in dit nummer.

Het is duidelijk dat met deze voorstellen andere doelgroepen en doelen dan natuurbehoud en natuurontwikkeling op hun wenken bediend worden en dit terwijl Vlaanderen reeds flink achterop loopt t.o.v. Nederland, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk. Gelukkig kunnen we lokaal wel op heel wat ondersteuning rekenen wat Natuurpunt en vast en zeker ook het merendeel van de bevolking echt waarderen en een hart onder de riem steekt.

Ik hoop en wens dan ook van harte dat de Vlaamse administratie (het Agentschap voor Natuur en Bos) en het kabinet van de minister van Leefmilieu deze beleids- en wetsvoorstellen grondig zullen bijsturen in het voordeel van het algemeen i.p.v. het individueel belang.

Om het met andere woorden te zeggen... we stevenen af op een Griekse tragedie in het natuurbehoud... saneringen zijn nodig maar effectiviteit en realiteitszin nog meer. Het ziet er naar uit dat enkel nog een schoktherapie beterschap kan brengen. En ja... met natuurpunt plannen we acties... Misschien gaan onze reservaten wel staken wie weet... je hoort er vast meer van via de snelberichten.

En de trein der traagheid bolde voort...

Hugo Waeterschoot, voorzitter

Auteur en Libris literatuurprijswinnaar Yves Petry gaf in De Morgen van 31 december een ware liefdesverklaring aan Natuurpunt. Een citaat:

“Daarom ben ik ook zo’n fan van Natuurpunt, een vereniging die geweldige dingen doet. Elk lapje grond dat ze beheren, ziet eruit als een sprookje. Jammer dat er in dit land op politiek niveau zo weinig belangstelling is voor natuurbehoud en –herstel. Voor mij is ecologie één van de weinig maatschappelijke onderwerpen waar ik me spontaan, vanuit het hart, bij betrokken voel. Ik zie natuurbesef als een vorm van cultuur, en wie het daaraan ontbreekt, vind ik eigenlijk ordinair. Een mens is heel wat, maar hij is lang niet alles.”

Zo’n verklaring is echt relevant als je de visie van de politiek ziet op het nieuwe natuurdecreet. Het steekt daarom een hart onder de riem van alle mensen die bezig zijn met de uitbouw en het beheer van onze natuurgebieden.

Hugo Abts en Hugo Waeterschoot

LYNX HD

8x30
10x30

DE NIEUWE KITE LYNX HD
DOOR NATUURPUNT VERKOZEN TOT
DE BESTE VERREKIJKER VAN HET JAAR !
UITZONDERLIJKE LEDENKORTING!

SIGHTS OF NATURE

Natuurpunt Optiekshop
Sights Of Nature
Pieter De Conincklaan 108
8200 Brugge
T 050 31 50 01
F 050 31 68 47
www.sightsofnature.be

In Brugge vindt u de enige speciaalzaak van de Benelux voor verrekijkers, telescopen en microscopen. Sights Of Nature is reeds 30 jaar een begrip in binnen-en buitenland.

U ontdekt er het volledige gamma van topmerken zoals Swarovski Optik, Kite Optics, ...

In de winkel staat men garant voor deskundig advies en de beste service.

In het eigen atelier kan u terecht voor alle herstellingen van hedendaagse maar ook uw oude optische instrumenten.

Sights Of Nature is officieel partner van Natuurpunt en ook gekend als de Natuurpunt-Optiekshop. Leden genieten er niet enkel korting...

Via elke aankoop schenken zij ook een grote bijdrage aan de werking van Natuurpunt!

Iedereen is welkom op alle wandelingen. Honden zijn niet toegestaan op onze activiteiten.
De gids/leiding treedt op als educatieve begeleider van Natuur- en Milieueducatie Natuurpunt.

- kostendelend vervoer (5 eurocent/km)
wordt op de afspraakplaats georganiseerd

- kindvriendelijke tocht

- inschrijven/aanmelden noodzakelijk

- in samenwerking met vogelwerkgroep Ardea

1 = slentertocht
2 = kleine makkelijke afstand
3 = stevige maar niet moeilijke wandeling
4 = stevige en moeilijke wandeling

1 = algemene tocht
2 = natuurthematocht
3 = specialisatie voor iedereen
4 = determinatietocht

Zaterdag 4 april - 19.30 u. ARDEA lentebijeenkomst in Hoboken

Voortaan organiseert de vogelwerkgroep jaarlijks twee bijeenkomsten waarop ze haar activiteiten en resultaten van onderzoekjes zal toelichten.

Op deze prille lentedag, waarop we 's morgens van start gaan met de eerste voorjaartrektelling (zie voorgaande agendapunt) nodigen we je graag uit op deze open ARDEA vergadering. Bij pot en pint gaan we de toekomstige activiteiten onder de loep nemen en blikken we nog even terug op de voorbije initiatieven. Daarbij is er zeker ook plaats voor allerlei nuttige info, voorstellen, vragen en opmerkingen. Kortom een gezellige bijeenkomst waar elke vogelliefhebber(ster) van harte welkom is en zijn steentje kan bijdragen in de toekomstige werking van ARDEA.

We hebben alvast volgende punten op het programma staan:

- wat zijn de resultaten van het broedvogelonderzoek 2014 in de Hobokense polder ?
- Wim Mertens, coördinator en conservator, geeft ons een duidelijk overzicht.

- hoe ver staan we met het beginnend uilenonderzoek in de ARDEA regio ? Het mooie aantal deelnemers en de eerste resultaten waren alleszins zeer bevredigend.
- Slechtvalken op 't Kiel, hoe is de huidige situatie en wat zijn de mogelijke verwachtingen.
- terugblik op de voorbije activiteiten aan de hand van een kort beeldverslag
- wat plannen we als toekomstige excursies en projecten: met toelichting en taakverdeling
- rondvraag: ideeën/suggesties voor komende activiteiten als bv sprekers, excursies
- best bird pictures of the season: een overzicht van de beste foto's van onze huisfotografen

Afspraak: om 19.30 u. in de zaal van taverne De Schorren, Graspolderlaan 32, Polderstad-Hoboken. Einde rond 22.30 u.

Coördinatie: Luc Van Schoor - 0494/33 63 09
Joris Van Reusel - 0486/83 62 34

Paasmaandag 6 april - 14.00 u. Lentewandeling op Fort 7

De natuur ontwaakt nu uit zijn winterslaap en elke dag is er iets nieuws te zien, te bewonderen en te horen !

Kom genieten van dit jaarlijks evenement en geniet van de pitte voorjaarslucht op ons reservaat.

Afspraak: om 14.00 u. aan de ingang - Legerstraat, 40 (schuin tegenover nr. 75).

We eindigen rond 16.15 u. Nadien kunt u nog verpozen in ons pop-up café.

Mee te brengen: aangepaste kleding en schoeisel.

Gids: de fortgidsen leiden u rond.

Leiding: Tuur Wuyts - 03/449 99 11

Zondag 12 april - 8.45 u. Voorjaarsflora - bos van Zevenbergen Ranst

Nergens kunnen we zo dicht bij huis genieten van een uitbundige voorjaarsflora als in het bos van Zevenbergen te Ranst. We bezoeken dit boscomplex dat sedert 1952 eigendom is van de zusters van het convent van Bethlehem en waarvan zij een gedeelte (40 ha) via een erfpachtovereenkomst aan Natuurpunt gaven om de natuur zo goed mogelijk te beschermen.

Het bos bevindt zich op de overgang van de zandige Kempen en de leemrijke streek ten noorden van Lier. Daardoor varieert de samenstelling van de bodem van zuiver zandig tot haast puur leem. Hierdoor vinden de meest uiteenlopende planten hier een groeiplaats.

De droge voedselrijke delen bestaan uit een bos van Haagbeuk, Zomereik en Linde. In her voorjaar zorgen Slanke sleutelbloem,

Verzekering: ieder lid is verzekerd inzake burgerlijke aansprakelijkheid bij deelname aan de Natuurpuntactiviteiten. Niet-leden gaan mee op eigen verantwoordelijkheid.

Inschrijving voor de autobustochten: de algemene prijs is 18 euro. Studenten betalen 15 euro. Alle gezinsleden tot en met 12 jaar gaan gratis mee indien vergezeld van ouders.

De eerst ingeschrevenen hebben voorrang indien de deelnemingsprijs betaald werd. Wie na storting niet mee kan, moet zo vlug mogelijk de leiding verwittigen zodat mensen die op de wachtlijst staan, kunnen meegaan.

Indien er onvoldoende inschrijvingen zijn, gaat de tocht door met eigen wagens.

Annulatie bij autobustochten: leden die door ernstige redenen niet kunnen deelnemen en uiterlijk 2 dagen vooraf de leiding verwittigen, hebben recht op een tegoedbon voor een volgende bustocht.

Annulatie bij weekends en reizen: om tijdig vervanging te vinden vragen we u om afzegging zo spoedig mogelijk te melden. Teneinde de kosten te recupereren vragen we steeds 10 % van de totale prijs bij afzegging. Bij afzegging binnen de maand voor de reis dient er minimum 25 % van de totale prijs te worden betaald of de reeds gemaakte kosten indien deze hoger liggen dan 25 %.

Bosanemoon, Speenkruid en Gevlekte aronskelk voor een prachtig tafereel. Dergelijk bossen zijn in Vlaanderen zeer zeldzaam geworden! Bijzonder waardevol zijn ook de natte, lemige delen van het bos. Hier treffen we vooraleer de bladeren aan de bomen staan naast Slanke sleutelbloem, Bosanemoon ook Heelkruid, Gele dovenetel en Vogelmelk.

Op dit moment van het jaar kunnen we ook al genieten van heel wat vogelgeluiden want ook de vogels zijn blij dat de lange

winter voorbij is.

Afspraak: vertrek met eigen wagen op de Bist te Wilrijk om 8.45 u.

Het einde is voorzien omstreeks 12.00 u. ter plaatse.

Mee te brengen: verrekijker, aangepaste kledij en stevige wandelschoenen

Gids: Rudy Vansevenant: 015/32 08 05 of 0475/49 03 68

Leiding: Luce Vos

Zondag 19 april - 13.10 u.

Wie zag ooit een trilveen?

Dit wordt een ontdekkingstocht van 3 verborgen natuurparels van de Zuiderkempen. Rijmenam kan op de kaart worden gevonden als deelgemeente van Bonheiden. Natuurgebieden verbinden beide dorpen; we ontdekken de Boeimeerbeek die in Rijmenam Zwart water en na Bonheiden Vrouwvliet wordt genoemd. De wandeling gaat door een duizenden jaren geleden afgesneden Demerarm, het beschermde natuurgebied Cassenbroek, dat zich vooral in Bonheiden situeert; van daar stappen we richting Rijmenam waar we, tussen villa's geprangd, een voor Vlaanderen zeldzaam trilveen ontdekken, om te eindigen in een eeuwenoud relictgebiedje, het Ven.

Afspraak: we vertrekken om 13.10 uur aan de Bist te Wilrijk (kostendelend vervoer). Wie rechtstreeks naar daar wil gaan wordt om 14.00 uur verwacht aan de parking bij de kerk van Rijmenam. Einde van de wandeling is voorzien rond 16.30 uur ter plaatse.

Mee te brengen: laarzen (bij vochtig weer aan te raden), foto-toestel, loepje, verrekijker, veldgidsen.

Gidsen: Sonja Deneve en Jean-Marie Vanhove

Leiding: Lucy de Nave 03/237 99 52

(0485/71 73 48 – enkel op de dag zelf bereikbaar)

Zondag 19 april - 15.00 u.

Broedvogeltelling Blauwe reigers in het Schoonselhof

In het verwilderd bos van het Schoonselhof achter de kasteelvijver is al sinds de jaren '70 van vorige eeuw een reigerkolonie gevestigd. De reigers nestelen er vooral op de kruinen van grove dennen.

Bewoonde reigernesten zijn in april te herkennen aan de aanwezigheid van de volwassen vogels op het nest of verse uitwerpselen, eierschalen en braakballen onder de nestbomen. Deze bomen werden vorig jaar gemerkt met een cijfer waardoor we gedurende volgende jaren de gegevens gerichter kunnen opvolgen. Met deze jaarlijkse telling wil ARDEA de evolutie van haar boegbeeld op de voet volgen.

Vorig jaar telden we 31 bezette nesten wat een toename was van 35 % in vergelijking met 2013.

Deze uitbreiding kwam er na een uitermate zachte winter waardoor de sterfte onder de reigers zeer beperkt bleef. Wat wordt het met de huidige winter, weer vorstvrij of komt er toch nog een koude inval?

Praktisch: wie wil deelnemen geeft vooraf een seintje met opgave van telefoonnummer aan Luc Van Schoor 0494/33 63 09 of email luc.vanschoor@scarlet.be.

Mee te brengen: een stevige lange broek (bramen) en wandelschoenen of laarzen zijn aangeraden

Afspraak: om 15.00 u. aan de zijingang van het Schoonselhof, hoek Legerstraat/Koornbloemstraat te Wilrijk.

Bij slecht weer wordt de telling verplaatst naar een latere datum.

Leiding: Luc Van Schoor 0494/33 63 09

luc.vanschoor@scarlet.be

Luc Van Schoor

Zaterdag 25 april - 9.30 u.

Vogels in Planckendael

Vandaag gidst Jean Niesz voor ons een unieke vogelwandeling doorheen de Zoo van Planckendael, waarbij hij de vogelprojecten en de wetenswaardigheden over de diverse soorten toelicht en antwoordt op al onze vragen.

Jean is verantwoordelijke voor de vogels van Planckendael en is o.a. bekend om zijn ooievaarsproject en van de TV-reeks over de Zoo van Planckendael.

De dieren van Planckendael spelen een belangrijke rol als ambassadeurs voor hun wilde soortgenoten die het vaak moeilijk hebben om te overleven. Net zoals de Antwerpse zusterdierentuinen beschouwt Planckendael de medewerking aan het behoud van bedreigde diersoorten als een heel belangrijke taak.

De Monniksgier, de grootste roofvogel van Europa, is één van die bedreigde soorten. Planckendael coördineert het Europees kweekprogramma ervan. Monniksgieren van verschillende dierentuinen zoeken er in de nieuwe grote datingvolière hun ideale partner uit. De laatste jaren werden van twee geslaagde broedgevallen 3 jonge vogels terug in de natuur geplaatst, in Zuid-Frankrijk en in Noord-Spanje.

Natuurlijk zijn er in Planckendael nog heel wat andere vogels te zien uit de verschillende continenten waaronder uilen, kraanvogels, Rode ibissen, pinguïns, flamingo's, pelikanen en ooievaars. Die en nog veel meer dieren kan je vandaag bekijken in Planckendael.

Voor deze excursie is geen grondige vogelkennis vereist, wel een interesse in buitengewone weetjes.

Dit bezoek is uitermate geschikt voor alle leeftijden. Breng dus gerust je kinderen of kleinkinderen mee.

Na de ca. twee uur durende rondleiding kan iedereen (met of zonder picknick) natuurlijk nog vrij rondlopen in het park dat sluit om 18.00 u.

De dagtickets worden gezamenlijk aangekocht. Omwille van groepskorting (- 3 euro p.p.) gaat dit bezoek alleen door met een minimum van 15 deelnemers (max. 25 dln.).

Praktisch: voor dit boeiende groepsbezoek gelden volgende

gereduceerde prijzen voor de dagkaart en rondleiding:

- volwassenen: € 24,00

- studenten*, 60+ en kinderen van 3 t/m 17 jaar: € 16,50

Deelnemers melden zich eerst aan bij Luc Van Schoor, luc.vanschoor@scarlet.be of 0494/33 63 09.

Je bent pas ingeschreven na storting van het passende bedrag op rek. BE81 5230 8065 0424 van Natuurpunt Hobokense polder met vermelding van: Planckendael, aantal personen en leeftijdscategorie.

Afspraak: vertrek met kostendelend eigen vervoer om 9.30 u. op de parking ter hoogte van 't Spant, Boomsesteenweg 335 Wilrijk. Je kan ook in Planckendael aansluiten mits een voorafgaand seintje aan Luc

Plaatselijke gids: Jean Niesz

Begeleiding: Luc Van Schoor - 0494/33 63 09

*mits voorleggen van studentenkaart

Zondag 26 april - 8.00 u.

Busuitstap : Landschapstocht – en spectaculaire voorjaarsflora in de Lessevallei

Mogelijks één van de mooiste Ardennentochten in het voorjaar met zowel aandacht voor landschap als rijke variatie aan plantengemeenschappen ! De Lesse kerfde over de tijden heen haar lieflijke bedding door het zachte en smalle kalkmassief gelegen tussen het plateau van de Condroz en het Ardennenmassief. Deze bonte geologische mengeling laat duidelijke sporen na in de rijke fauna en flora van deze streek. Hierdoor is de voorjaarsflora uitgesproken in deze periode en vinden vele zeldzame planten hier hun stekje, zoals de Gele anemoon, de Naaldvaren en de Bolletjeskers. Wat vooral indruk maakt op deze tocht is de uitbundigheid van de flora die soms in groten getale (lees velden Ju-

daspenning, Daslook, ...) gezamenlijk in bloei staat. Vandaag maken we een prachtige dagwandeling langs kronkelige en soms relatief steile paadjes langsheen de rechteroever van de Lesse, waar we halverwege onze picknick verorberen in het veld langs het water. Vooral in het tweede deel van de wandeling krijgen we erg mooie en soms spectaculaire landschappelijke taferelen te zien en naar goede gewoonte ook de Grote gele kwikstaart en hopelijk tevens de Waterspreeuw. Deze wandelingen is vast één van de mooiste, die onze zuiderburen te bieden hebben in dit seizoen. Een aanrader dus!

Afspraak: we vertrekken met de bus te Wilrijk voor het districtshuis om 8.00 u. stipt naar de Lessevallei. De wandeling start aan het station te Houyet en eindigt 's namiddags na ongeveer 12 km aan het station van het dorpje Gedroncelles. De wandeling is gezien zijn afwisselend karakter en de nabijheid van de Lesse zeker geschikt voor kinderen, op voorwaarde dat

ze de afstand kunnen stappen. We verwachten terug in Wilrijk te zijn omstreeks 19.00 u., (dit uur kan echter iets onderhevig zijn aan mogelijke files op de autostrade).

Meebrengen: goed schoeisel (best laarzen ingeval van regen), waterdichte regenkledij, picknick (incl. drank!), Kijker en eventueel veldgidsen.

Inschrijven kan door **voor 16 april** € 18 (volwassene) of € 15 (student > 12j.) op onze rekening (BE02-9799-7675-4740 van Natuurpunt Zuidrand Antwerpen) te storten met vermelding van de naam (namen) van de deelnemer(s). Kinderen t.e.m. 12j. gaan gratis mee en families betalen nooit meer dan € 55.

Leiding en gids: Hugo Waeterschoot - 03/455 22 12

hugo.waeterschoot@scarlet.be

Zaterdag 2 mei - vanaf 7.00 u.

2e ARDEA Vogeltoer

Regionale ronde langsheen de beste vogelplekjes!

ARDEA biedt een hele dag "vogelkijken" aan!

Vanaf zonsopgang tot de avond bezoeken we opeenvolgend verschillende natuurgebieden van Hoboken tot Hove. We trachten tijdens de wandelingen en verplaatsingen zoveel mogelijk vogels te spotten in onze regio en noteren daarbij alle plaatselijke en overvliegende vogels, auditieve waarnemingen inbegrepen. Per gebied kruisen we alle waargenomen soorten aan op de vogellijst. Na de laatste avondwandeling wordt de definitieve soortenlijst opgemaakt tijdens een slotdrink.

Dit is een groepsactiviteit voor jong en oud, en dus geen wedstrijd. Iedere vogelliefhebber(ster), van leek tot kenner, is welkom gedurende de ganse dag of een deel ervan. Je kan telkens na een wandeling meefietsen naar de volgende startplaats of er met de wagen naartoe rijden.

Programma:

7.00 u. - 9.30 u.: broedvogels in de Hobokense Polder.

Tijdens de vroegochtendexcursie gaan we op zoek naar o.a. Blauwborst, Waterral en Koekoek en wellicht nog veel meer vogelzang als het weer een beetje meezit.

Afspraak: om 7.00 u. - parking einde Scheldelei, Polderstad-Hoboken

9.30 u. - 12.00 u.: vogeltrektelling Hobokense Polder.

Je kunt deelnemen aan de laatste lentetrektelling van dit jaar. Vanop de Schelddijk komen ongetwijfeld andere vogelsoorten in de kijker. Bij zonnig weer verwachten wij ook roofvogels.

Afspraak: om 9.30 u. - parking einde Scheldelei, Polderstad - Hoboken. Een plooiestoeltje en telescoop kunnen van pas komen.

13.00 u. - 14.30 u.: Fort VII Wilrijk.

In het Fort, dat wordt beheerd door Natuurpunt Zuidrand Antwerpen, komen zowel zang- als watervogels aan bod. Het natuurreservaat is niet vrij toegankelijk, maar voor dit ARDEA-bezoek staat de poort open.

Afspraak: 13.00 u. - ingang Fort VII, Legerstraat Wilrijk.

Picknick mogelijk vanaf 12.30 u. in lokaal De IJsvogel-Fort VII. Dranken ter plaatse verkrijgbaar.

15.00 u. -16.30 u.: Cleydaelhof te Aartselaar.

Blauwborst - foto: Guy Borremans

Het Cleydaelhof is een 35 ha. groot natuurgebied dat deel uitmaakt van de oude bossen rond het kasteel Cleydael. Het gevarieerd landschap met oude bospercelen, weilanden en een rietveld, trekt heel wat zangvogels aan.

Afspraak: 15.00 u. - Parking Cleydaelhof, ingang Zinkvalstraat (zijstraat van de Cleydaellaan) Aartselaar.

17.00 u. - 18.30 u.: Hof ter Linden te Edegem.

Het kasteeldomein is sinds 2012 publiek domein geworden en vormt samen met Fort V een groene zone van ongeveer 90 ha. Het domein bestaat uit een kasteelpark met vijver en daarbij aansluitend een bosgedeelte.

ARDEA bezocht het al eerder voor spechtenonderzoek.

Afspraak: 17.00 u. parking ingang dreef Hof ter Linden, Drie Eikenstraat (tegenover Sint Antoniuskerk) te Edegem.

19.30 u. - 21.45 u.: Uilenbos te Hove.

Het Uilenbos dat deel uitmaakt van een groter complex van de bossen van Moretus (Boechout) is een gesloten gebied dat enkel met een speciale vergunning kan bezocht worden. Het Uilenbos vormt een afwisseling van oud eiken- beuken- en broekbos. Wij gaan op zoek naar spechten en zo mogelijk bosuil.

Afspraak: 19.30 u. - parking Sint Laureynsplein, Hove.

22.00 u.: slotdrink te Hove.

Wat heeft ons deze volle dag vogels spotten opgebracht? Ben je ook benieuwd hoeveel soorten er op de definitieve vogellijst geraken? Kom dan mee napraten bij een natje en een droogje. Iedereen welkom.

Afspraak: 22.00 u. in café Bahnhove, Kapelstraat 117/1 Hove.

Mee te brengen: verrekijker, telescoop en plooiestoeltje kun-

nen nuttig zijn tijdens de trek telling, stevige wandelschoenen. Picknick mogelijk in Fort VII om 12.30 u. (dranken en soep ter plaatse verkrijgbaar).

Wie vanuit Hoboken en Wilrijk meefietst tot in Hove, kan beroep doen op extra fietsvervoer voor de terugrit (na de slotdrink). Meld je daarvoor ten laatste op 1 mei aan bij Luc Van Schoor via mail luc.vanschoor@scarlet.be

We rekenen voor deze tweede ARDEA-vogeltoer op een aangenaam lenteweertje zodat alle geplande uitstappen kunnen doorgaan. Bij twijfel kan je voor de start van elke wandeling bellen naar Luc Van Schoor, 0494/33 63 09.

Zondag 10 mei - 14.00 u.

Wandelen in de Struisbeekvallei

De wandeling laat ons kennis maken met diverse aspecten van groen in de Antwerpse stadsrand.

We lopen langs de Struisbeek (structuurgroen), door plantsoenen en parken (recreatief groen), langs de Fort6 gracht (historisch groen), doorheen Groen Neerland (natuurlijk groen), langs weilanden (agrarisches groen).

De natuurlijke processen zijn soms recent (Groen Neerland), soms eeuwenoud (Mariënborgh, een Ferrarisbosrelict).

Afspraak: om 14.00 u. aan parking Mariënborgh, ongeveer waar de Doornstraat de Struisbeek kruist.

Terug aan de parking rond 16.30 u.

Meebrengen: stevige schoeisel (laarzen gewenst bij regenweer), verrekijker, schrijfgierief (voor de verslaggever).

Gids en leiding: Rudi Leemans - 0477/69 23 50

Donderdag 14 mei - 8.30 u.

Uitstappen naar de Dintelse Gorzen, Willemstad en nog meer (NL)

Het worden twee halvedagexcursies. Je kan dus 's middags aansluiten of afhaken.

Het familieduo Frans en Walter hebben vorig jaar de Oude Buisse Heide en de Maatjes geprogrammeerd, nu gaan ze een beetje verder over de Nederlandse grens.

Dintelse Gorzen in de voormiddag.

Dit natuurgebied van Natuurmonumenten ligt buitendijks aan het Volkerak, dus stroomafwaarts van het Hollands Diep maar vóór de Philipsdam (Krammer). Deze sluit sinds 1987 de getijden af van de Oosterschelde. Om de volledige verbossing te voorkomen grazen er majestueuze Schotse Hooglandrunders en Shetlander pony's. De oude krekken, vroeger uitgespoeld door eb en vloed, zijn er nog steeds, we stappen er door, er in en weer uit. We bereiken een kijkhut met uitzicht op het uitgestrekte water. Veel zomervogels zijn al terug, we rekenen op Roodborsttapuit, Veldleeuwerik, Grasmus en nog veel meer. Door de overgang van zout naar zoet water krijg je een verrassende flora. Zeekraal en Heemst verminderen, Kattenstaart neemt toe. Het Goudknopje zal aanwezig zijn, maar nog niet bloeien.

De wallen van Willemstad in de namiddag.

Na de picknick bezoeken we het oude stadje met zijn wallen en vestingen. Frans, onze gids en geboren verteller zal het hebben over Napoleon en zijn Hollandse voorgangers. In deze periode zijn de wallen een zee van bloemen. In februari maakte het Fluitenkruid zich al klaar om in mei alles wit te kleuren. De historische gebouwen en het haventje komen ook aan bod.

Aalscholverkolonie en het Hellegatplein.

Na Willemstad moeten we een keuze maken tussen enkele natuurgebieden in de buurt. Een bezoek aan de Aalscholver-

en Reigerkolonie vlak in de buurt ligt voor de hand. Een trip naar de kijkhut de Kluut op het Hellegatplein behoort tot de mogelijkheden. Hier worden courant Grote zilverreigers gezien en allerlei eenden. De bosjes leveren zeker wat kleine vogeltjes op. Heckrunders zorgen hier voor het graasbeheer.

Picknicken doen we in Willemstad in een zaaltje van een gezellig restaurantje.

Afspraak: vertrek om 8.30 u. met eigen wagens aan de Bist te Wilrijk (kostendelend vervoer). Einde rond 17.00 u. ter plaatse. Zij die 's middags willen aansluiten of 's morgens rechtstreeks gaan, nemen contact met Walter voor een afspraak.

Mee te brengen: stevige wandelschoenen en laarzen, verrekijker, nodige veldgidsen, picknick, fototoestel.

Gidsen: Frans Van Dyck en

Walter Van Spaendonk - 03/480 54 24 - 0479/98 57 77
walter.van.spaendonk@skynet.be

Leiding: Mil Lauwers - 03/455 71 90 - 0486/45 30 86

Zondag 17 mei - 9.30 u. tot 17.30 u.

Opendeur op het Fort

Vandaag is het Fortengordel-fietsdag en verwachten we jullie allen voor een verkenning van Fort 7. Naast een bezoekje aan de natuurinformatiestandjes kan je ook deelnemen aan historische wandelingen... en even uitblazen op ons "fort-terras". Voor meer informatie verwijzen we jullie naar de aankondiging op blz. 25.

Zondag 23 mei - 8.30 u.

Natuurwandeling op fort 7

Nu is het heerlijk mooi op het fort en de vogels zijn in volle bedrijvigheid. Spits uw oren, observeer en geniet van dit unieke stukje natuur in Wilrijk, ge zult het u niet beklagen !

Indien u zin heeft kunt ge nog even bijpraten in ons lokaal de IJsvogel.

Afspraak: start van de wandeling in de Legerstraat, 40 (schuin over nr. 75) om 8.30 u. – einde rond 11.00 u.

Opgelet: honden niet toegelaten op het reservaat !

Meebrengen: aangepast schoeisel – verrekijker – loep en determinatieboeken.

Leiding: Lucy de Nave - 03/237 99 52

Tuur Wuyts - 03/449 99 11 - 0474/55 25 75

Pinksterzondag 24 mei - 8.00 u.

De Blankaart en de Viconia kleiputten

Vandaag bezoeken we twee mooie West-Vlaamse natuurgebieden De Blankaart en de Viconia kleiputten

De Blankaart te Wouwen, dicht bij Diksmuide, ligt op het laagste punt van de IJzervallei. De eeuwenlange turfonginning liet hier zijn sporen na alsook de eerste wereldoorlog die hier in alle hevigheid woedde. De Blankaart, van oudsher een moerassig gebied, vormt bij hevig regenweer een waterbuffer voor de traag stromende IJzer. De hooi- en graslanden zijn daarom het hele jaar door een uitgelezen plek voor duizenden weide-, riet- en watervogels. We starten aan het imposante kasteel 'De Blankaart', de toegangspoort tot het natuurgebied, ingericht als bezoekerscentrum maar vandaag spijtig genoeg niet geopend. In de voormiddag verkennen we de plas aan de hand van enkele (gereserveerde) fluisterboten. Nadien plannen we een stevige wandeling door het gebied over de plankenpaden en door de weidegebieden. Vanop de vogelkijktoren en -hut kunnen we hopelijk ten volle genieten van de plaatselijke vogels en het ronduit indrukwekkende landschap. De Blankaart is in deze periode een ideale broedplaats voor zeldzame vogelsoorten zoals de Bruine kiekendief, het Paapje, de Zomertaling en de Grutto. De waterrijkdom zorgt ook voor een specifieke plantengroei met typische soorten voor moerassen en drassige hooilanden. Tijdens de wandeling picknicken we buiten.

In de latere namiddag trekken we naar de Viconiaputten niet zoveel verder. Na de 2de WO delfde men hier op een boog-scheut van de Dodengang, steenbakkerklei en ontstonden zo zes ondiepe kleiputten. Deze oude putten zijn een geliefde rustplaats voor rondtrekkende eenden, steltlopers en weidevo-

gels. Ook de Purperreiger en Slechtvalk worden er regelmatig gespot. Natuurbeschermers konden, samen met de plaatselijke bevolking, verhinderen dat de kleiputten volgestort werden met huishoudelijk afval. In 1981 werd het gebied als natuurreservaat erkend en beschermd.

De eerste 24 deelnemers kunnen mee met de fluitserboten van

de Blankaart. We raden je dus aan om een **seintje te geven dat je mee wil** (hugo.waeterschoot@scarlet.be). De kostprijs hiervoor is +/- €5 maar wat afhankelijk van het aantal deelnemers.

Afspraak: we vertrekken om 8.00 u. 's morgens aan de Bist te Wilrijk en rijden via kostendelend vervoer rustig naar Diksmuide. 's Avonds zijn er twee opties. Je kan rond 17.30 u. terugkeren of blijven eten in het ruim van een binnenschip op de IJzer. Gezond eten en heel origineel voor een zacht prijsje (zie: www.waterenvuur.be). Wel even bij de aanmelding of je mee wil gaan eten of niet zodat we de wagens aan passen.

Meebrengen: laarzen en een verrekijker (eventueel telescoop) zijn een aanrader.

Leiding: Hugo waeterschoot - 0477/33 23 30

hugo.waeterschoot@scarlet.be

Wim vandeweyer - wimvandeweyer8@gmail.com.

Zondag 31 mei - 11.00 u.**Dag van het park in Hof Ter Linden****NATUUR BRENGT JE BUURT OP SMAAK**

Onder dit thema vieren we dit jaar op 31 mei, samen met het Agentschap voor Natuur en Bos en de gemeente Edegem

Naar jaarlijkse gewoonte zal ook onze afdeling aanwezig zijn met een stand van Natuurpunt. Samen met de mensen van de bioklas maken we dit jaar een leuk ganzenbordspel voor groot en klein.

Wie komt als eerste in de herberg en moet daar een beurt overslaan? Of wie sukkelt er in de doolhof en wat staat hem daar te wachten?

Kom en speel mee en ontdek op een ludieke manier allerhande weetjes van de natuur.

Afspraak: om 11:00 in het Kasteelpark van Hof Ter Linden te Edegem. Halte bus 32, 140,141, 130,131,135 aan de St. Antoniuskerk, Drie Eikenstraat
Einde voorzien om 17.00 u.

Coördinatie: Kris Vos

Zondag 7 juni- 8.00 u.**Vogelexcursie West Zeeuws-Vlaanderen**

Stern © Rudy Vansevenant

Midden in het broedseizoen trekken we naar de beste vogelgebieden in West-Zeeuws-Vlaanderen. Deze excursie biedt beginnende vogelaars een goede gelegenheid om een reeks weide- en watervogels te leren herkennen, maar ook voor meer gevorderden blijft het in Zeeland elke keer weer beleven en genieten.

Vandaag bezoeken we enkele vrij nieuwe vogelrijke gebieden. Het programma zou er, afhankelijk van de voorbereiding door Luc en Marc, als volgt kunnen uitzien: we beginnen met de Sophiapolder en De Blikken nabij Oostburg. Het zijn echte pareltjes waar weidevogels als Grutto, Kievit, Tureluur en Veldleeuwerik broeden naast Kokmeeuw, Zwartkopmeeuw, Visdief en Geoorde fuut. Na de middag wandelen we langs het buitendijks ingericht natuurgebied het Voorland bij Nummer Eén waar we uitkijken naar sterns, plevieren, strandlopers en kluten en nog een blik werpen op de Westerschelde en de Hooge platen. Tot slot maken we kennis met het vernieuwde Braakmangebied nabij Terneuzen. Braakman-Noord is de trots van Staatsbosbeheer Zeeuws-Vlaanderen. Sinds enkele jaren heeft dit natuurgebied een gedaanteverwisseling ondergaan en is het aanzienlijk uitgebreid. Het is niet alleen een heerlijk gebied om doorheen te fietsen of te wandelen, het is ook een bijzonder rijk natuurgebied. Vele vogels zijn te zien op de kreek of op de weilanden. Enkele uitkijpunten maken het mogelijk de vogels van korte afstand te observeren, zonder dat ze daarbij verstoord worden. Maar ook voor liefhebbers van planten, paddenstoelen of insecten is er in de Braakman altijd wat te beleven.

Als het weer meezit wordt dit gegarandeerd een boeiende en gevarieerde natuurbelevingsdag. Kom het zelf zien en geniet mee!

Afspraak: wij vertrekken met eigen wagens, zoals steeds kostendelend, op de Bist te Wilrijk om 8.00 u. en eindigen ter plaatse omstreeks 17.30 u.

Meebrengen: regenjasje, stevige wandelschoenen, verrekijker, telescoop, vogelgids, fototoestel en picknick.

Gids: Luc Van Schoor - 0494/33 63 09

Leiding: Marc Hofman - 0494/56 01 07

Weekend 13-14 juni**Nismes/Viroinval**

In deze periode is de kalkvallei van de Viroin ten zuiden van Philippeville, zondermeer op zijn mooist. We voorzien daarom een tweedaagse waarbij we rustig de planten, vogel en insectenrijkdom van de streek bekijken. Je kan je verwachten aan prachtige kalkgraslanden met vele orchideeën soorten, kalkrijke buxusbossen en een prachtige kronkelende Viroin. Begin juni is het seizoen van de Koningspage en vele andere vlindersoorten en bij mooi weer zijn ze vast en zeker van de partij. De lijst van zeldzame planten en insecten zal lang zijn... daar kan je vanop aan... Maar het belangrijkste is de mooie streek waar we prachtig van kunnen genieten. Ook de Ardense bossen staan op het menu met hun specifieke planten- en vogelrijkdom en wie weet met een beetje geluk ook de Oehoe.

's Avonds gaan we op zoek naar zoogdieren in deze bossen. We wandelen op deze twee dagen alles tesamen ongeveer 16 km maar wel rustig en goed verdeeld.

We proberen een nieuwe formule uit waarbij we een prachtige gite op de kop hebben kunnen tikken voor het weekend in Oignies sur Terache (<http://www.gitesdufir.be>), waarbij we de kosten van verblijf en maaltijden delen (12 slaappleaatsen in 6 kamers). Aangezien we zelf koken is het vast goedkoop en zeker en vast gezond! Richtprijs € 110/persoon (2 nachten). We vertrekken vrijdagavond 12 juni rond 19.00 u. (vanuit Wilrijk), maar je kan ook zaterdagochtend aansluiten (kostendelend vervoer wordt gestimuleerd). Zondagavond vertrekken we terug huiswaarts maar je kan ook als je wil overnachten en pas maandag tegen 11.00 u. vertrekken. Je kan ook voor één dag aansluiten als je wil.

Zondag 14 juni - 14.00 u.

Monumentenwandeling op Fort 7

Dat Fort 7 zowel qua natuur als qua monument een pareltje is, staat als een paal boven water. Vandaag kan je kennismaken met het monument. De wandeling volgt het zomerparcours. We besteden aandacht aan plaatsen die we tijdens het winterparcours niet kunnen bezoeken zoals de schouderhoekcaponnières.

Ben je geïnteresseerd om wat meer te weten te komen over de historie en de architectuur van dit wonderlijke Fortonderdeel van de Brialmontvestiging dan raden we je deze wandeling zeker en vast aan.

Meebrengen: stevig schoeisel en een zaklamp.

Leiding: Philippe Vanhove

Gidsen: historische gidsenploeg

Evident dat je hiervoor moet inschrijven zodat we kunnen plannen, de kamers kunnen verdelen en de juiste kosten kunnen inschatten. Opgepast, het aantal kamers is beperkt en de volgorde van inschrijving telt, althans voor diegenen die willen overnachten.

Info en inschrijving: Hugo Waeterschoot - 0477/33 23 30

hugo.waeterschoot@scarlet.be

Zaterdag 20 juni - 19.15 u.

Nachtzwaluwentocht in het

Grenspark De Zoom- Ossendrecht

Vandaag wagen we ons aan een excursie in het avonduur en gaan we op zoek naar de Nachtzwaluw. Deze vogel is één van de meest mysterieuze ornithologische wezens in onze contreien. Het monotone ratelende geluid dat ze produceren is met weinig andere vogelgezangen te vergelijken. Het maakt wel hun aanwezigheid meteen duidelijk. Als het weer mee zit (droog en niet te veel wind), bestaat zeker ook de kans dat we enkele exemplaren in het laatste schemerlicht in het vizier krijgen.

Afspraak: vertrek met eigen wagens (kosten delend vervoer!) om 19.15 u. aan 't Spant op de Boomssteenweg te Wilrijk. Het

einde is voorzien omstreeks 23.30 u. ter plaatse. De te wandelen afstand bedraagt ongeveer 5 km.

Contacteer bij slechte weersvoorspellingen (stortregen) best op voorhand de gids of leiding om na te gaan of de tocht wel door gaat.

Mee te brengen: verrekijker, veldgidsen, fototoestel, aangepaste kledij (denk aan muggen!)

Gids: Luc Van Schoor - 0494/33 63 09

Leiding: Wim Roelant - 0477/34 07 21

Zondag 21 juni - 18.00 u.

Zomerzonnwende op Fort 7

Traditioneel vieren we het zomersolstitium! We starten met een wandeling van 1,5 à 2 uur in het mooie natuurreservaat waar rond deze tijd de zomerbloeiërs stilaan opduiken. Daarna genieten we van de langste dag van het jaar met lekkere drank en een massa hapjes buiten naast ons lokaal 'De IJsvogel'.

Mis deze jaarlijks weerkerende leuke activiteit niet!

Inschrijven voor 18 juni bij Lucy is noodzakelijk!

Afspraak: de wandeling vertrekt stipt om 18.00 u aan de 'De IJsvogel', Fort 7, Legerstraat 40 te Wilrijk. Dit is schuin tegenover huisnummer 75.

Kosten: (ter plaatse aan de leiding te betalen) 7 Euro voor hapje tapje .

Leiding: Lucy de Nave 03/237 99 52

(0485/71 73 48 – enkel op de dag zelf bereikbaar).

Zondag 28 juni - 13.15 u.

Zomerwandeling in de Visbeekvallei te Lille

De Visbeek ontspringt aan de rand van de Kempense heuvelrug te Beerse. Vroeger vormde ze een kleinschalig en sterk door kwelwater beïnvloed beekdallandschap dat de uitgestrekte Kempense heidegebieden doorsneed. In de tweede helft van de 20ste eeuw ging in de Visbeekvallei echter veel natuur verloren door intensivering van de landbouw, gebrek aan habitatbeheer, aanleg van weekendverblijven en aanplantingen met den en populier. In de periode 2010-2014 onderging vooral het deel van de vallei te Lille een metamorfose: dankzij Europese steun kon Natuurpunt er tientallen hectaren heide, broekbossen, vennen en graslanden in ere herstellen en ontsnipperen.

Deze inspanningen bieden nieuwe kansen aan heel wat bedreigde diersoorten. Zo is de Adderpopulatie er flink toegenomen. Ook vrij zeldzame dagvlinders zoals de Kleine ijsvogelvlinder, het Bont dikkopje en de Bruine eikenpage doen het er naar Vlaamse normen prima. De vennen hebben een grote aantrekkingskracht op libellen; minstens 35 soorten werden al waargenomen in het gebied. Qua planten verschijnen in de blauwgraslanden weer pareltjes zoals Blauwe knoop en diverse orchideeën.

Indien haalbaar voorzien we voor de verkenning van de heringerichte Visbeekvallei een plaatselijke gids, zodat we ook met enkele voor het grote publiek afgeschermd hoekjes kennis kunnen maken. In het andere geval genieten we vanop de bestaande paden samen van het mozaïek aan landschappen en wat er in de vroege zomer zoal vliegt, kruipt en bloeit – met de inbreng van iedereen wordt het dan ongetwijfeld ook een leerrijke en aangename namiddag.

Afspraak: vertrek met eigen wagens (kostendelend vervoer) om 13.15 u. op de Bist te Wilrijk. Wie rechtstreeks naar Lille wil komen, kan vanaf begin juni bij Rudy terecht voor meer info over het vertrekpunt. Einde ter plaatse rond 17.30 u.

Mee te brengen: stevig schoeisel; eventueel drank voor onderweg, loepje, verrekijker en veldgidsen. Indien we beroep kunnen doen op een plaatselijke gids verwachten we een kleine bijdrage (2 euro) voor de verdere uitbouw van het natuurgebied, ter plaatse te betalen.

Leiding: Tuur Wuyts - 03/ 449 99 11 - arthurwuyts@telenet.be

Gids: Rudy Van Cleuvenbergen - 03/ 464 05 57 (enkel 's avonds) rudy.vancluvenbergen@skynet.be

Gewone oeverlibel - foto: GvB

Zondag 5 juli - 8.30 u.

Tocht langs Mortsele natuurgebieden

Met een aantal drukke verkeersaders op haar grondgebied wordt Mortsel door velen misschien niet meteen herkend als een interessante plek voor natuurminnend Vlaanderen. Toch zijn er in deze dichtbevolkte gemeente een aantal leuke rustige plekjes te aanschouwen. Wie deze wil leren kennen, neemt deze voormiddag best deel aan een tochtje om de Mortsele natuur te ontdekken.

Afspraak: Vertrek met eigen wagens om 8.30 u. op de Bist te Wilrijk. Wie wil, kan in Mortsel aansluiten mits op voorhand de gids te verwittigen om zo ook de exacte locatie te kunnen ver-

nemen. Het einde is voorzien omstreeks 12.00 u. ter plaatse. De te wandelen afstand bedraagt ongeveer 5 km.

Mee te brengen: verrekijker, veldgidsen, fototoestel, aangepaste kledij.

Gids en leiding: Wim Roelant - 0477/34 07 21

Zondag 12 juli - 13.15 u.

Wandeling + pinteling op Fort 7

Het zomert nu volop en de planten- en insectenwereld beleven nu hun hoogdagen. Er valt dus veel te zien, te horen en te ruiken op het reservaat.

Tip: breng uw planten- en insectenboeken en eventueel fototoestel mee op deze tocht.

Afspraak: om 14.00 u. start de wandeling die eindigt rond 16.30 u. Wie alleen voor de Pinteling komt wordt vanaf dat uur verwacht aan de IJsvogel. Dan openen we ons pop-up ter-

ras waar ge op uw wenken bediend wordt met het bekende Natuurpuntbier Gageleer en met verschillende soorten Fair Trade fruitsap. Einde van deze activiteit is geheel afhankelijk van de stemming.

Opgelet: honden niet toegelaten op het domein !

Leiding: Lucy de Nave - 03/237 99 52

Tuur Wuyts - 03/449 99 11- 0474/55 25 75

18 & 19 juli geen activiteit

Onze gidsen genieten van een vrij weekend.

Zondag 26 juli - 8.00 u. Fietstocht Rondje Pontje

Rondje Pontje is aan zijn 12-de editie toe en nog steeds zit er geen sleet op.

Fietsen met een pontje over het water, af en toe halt houden en vogels kijken, een natuurgebiedje, een picknick op een terras. Gewoon ontspannend in al zijn eenvoud. Elk jaar hetzelfde recept, maar toch anders. Het blijft smaken. Vorig jaar fietsten we door het Land van Altena, een klein stukje aan de onderkant van het Rivierenland. Dit jaar zoeken we het een beetje hogerop en zitten we er middenin: een schilderachtig landschap met kronkelende rivieren, uiterwaarden, dijken, maar ook landgoederen en fruitgaarden. Welk stukje we precies aandoen, houden we nog in beraad tot na de voorbereiding. In de volgende rAntGroen geven we meer bijzonderheden over het gebied en het verloop van de tocht. De trouwe schare Natuurpunters kijken er al naar uit, maar ook nieuwelingen zijn welkom.

Als we jullie al goesting hebben doen krijgen, wacht dan niet te lang en schrijf je tijdig in, want we willen het aantal deelnemers op max 20 houden. **Wie mee wil verwittigt** vanaf nu **André De Mul** (03/828 70 32) tot ten laatste 14 juli met de vermelding: fietsvervoer met eigen wagen: ja/nee, mogelijke plaats(en) in je auto voor medefietsers/fietsen en je telefoonnummer.

Voor de vaarkosten voorzien je ongeveer € 8, samen met de voorbereidingskosten (€ 1 p.p.) ter plaatse te betalen.

Afspraak: vertrek met eigen wagens om 8.00 u. aan De Bist te Wilrijk. Einduur ter plaatse rond 17.30 u.

De deelnemers ontvangen nog een bevestiging of worden verwittigd ingeval de afspraak wijzigt.

Meebrengen: picknick, drank, kijker, fototoestel, regenkledij en uiteraard je fiets die rijklaar is. Indien nodig, zorgen we voor extra fietsvervoer (+ € 1 extra per fiets).

Gids: Luc Van Schoor 0494 /33 63 09

Leiding: André De Mul 03/828 70 32 - 0478/57 48 92

Plantenwerkgroep Zuidrand

Reeds meer dan 10 jaar inventariseren we onze eigen natuurgebieden.

Dit doen we op maandavond van 19.00 u. tot 21.30 u.

Geïnteresseerden worden elke week per mail ingelicht waar de volgende maandag gestreept wordt.

Op deze avonden is iedereen welkom, ook de absolute beginners.

Al wat je nodig hebt is een gezonde interesse in wat groeit en bloeit.

Een goed loep en eventueel (niet noodzakelijk) een flora zijn altijd handig.

Uiteindelijk zijn de beginners van vandaag de specialisten van morgen.

Ben je geïnteresseerd stuur dan je mailadres naar ronald.deckers@telenet.be

Je wordt dan opgenomen in de mailinglist en je komt wanneer je kan en wanneer je wilt.

Onze paddenstoelenwerkgroep is ook in 2015 meer dan actief !

Franjehoed spec. - foto: GvB

Determinatiecursussen paddenstoelen NIEUW ! Nu met een sessie microscopie !

1/ Paddenstoelencursus voor beginners

Opnieuw een cursus voor beginners volgens de hernieuwde formule van onze afdeling: één theorieavond, één les met microscopen !, en een 8-tal wandelingen volledig gericht op het herkennen van paddenstoelen in het veld en in zijn diverse biotopen.

Deze cursus is bestemd voor alle mensen die deze boeiende veranderende wereld willen ontdekken voor het eerst, of opnieuw, al dan niet met reeds een kleine basiskennis. Er zal aandacht gegeven worden aan de algemene soorten en aan de families, evenals aan de levenswijzen van elkeen van de paddenstoelen, deze soms ongeëvenaarde opruimers in de natuur !

Theorie

De voorbereidende, praktijkgerichte theorieavond is bedoeld om u wegwijs te maken in de woordenschat van de paddenstoelenwereld. Alle begrippen worden klaar en duidelijk uitgelegd. De theorieles wordt gegeven door Lieve Deceuninck.

Waar: op de IJsvogel, Legerstraat 40 te Wilrijk,

Wanneer : op donderdag 3 september van 19.30 u tot 22.30 u.

Praktijk

Alle wandelingen worden begeleid door een opeenvolging van zeer bekwame gidsen. De wandelingen gaan door in verscheidene gebieden telkens in de nabije omgeving van Antwerpen, telkens op zaterdagvoormiddag gaande vanaf 5 september tot midden november telkens van 9.00 u tot 12.00 u.

Afspraak is:

- hetzij (voor kosten delend rijden) onder de brug van de Boomse steenweg A12 en de kruising met de Gaston Fabrélaan (de Krijgsbaan of R11), kant van de Stad. (door de verplichte parkeerschijf op de Bist is op zaterdagen daar geen parkeermogelijkheid meer !)
- hetzij in afspraak, aan de ingang van het bezochte domein.

Gelieve in te schrijven, met opgave van naam, GSM nummer en e-mail adres, bij Erlend Hansen, 03/457 46 99 of 0472/78 20 58 of liefst via mail naar erlend.hansen@skynet.be.

Hierdoor zullen de deelnemers telkens voorafgaandelijk het programma met de verschillende locaties (en plan met GPS adres) ontvangen. De verslagen en foto's zullen dan ook langs deze weg doorgegeven worden.

Deze cursus is beperkt tot maximaal 15 personen.

Praktisch: in tegenstelling tot het verleden, wordt een éénmalige som van € 40 bij inschrijving gevraagd voor Natuurpunt-leden, voor niet leden € 45, de syllabus niet inbegrepen Dit is op voorhand te betalen op de rekening van Natuurpunt Zuidrand Antwerpen BE02 9799 7675 4740, Legerstraat, 40, 2610 Wilrijk, met vermelding "Paddenstoelencursus beginners" + uw telefoonnummer en e-mail adres.

2/ Paddenstoelencursus "Kadervorming"

Deze veel intensievere cursus is bedoeld voor mensen met héél veel ervaring en een meer dan voldoende paddenstoelenkennis ter zake.

Alle informatie en inschrijvingen zijn te richten aan Catherine Vandercruyssen, 03/288 81 07 of via mail cvdx@telenet.be.

Verslag van de besluiten van de Jaarlijkse Algemene Vergadering van 7 februari 2015

De afdeling **Natuurpunt Zuidrand Antwerpen** hield haar jaarlijkse **lokale algemene vergadering** (LAV) op zaterdag 7 februari 2014 te Wilrijk in zaal de Vizit. Er was een hoge opkomst met een 60-tal leden die afkwamen voor de LAV met als jaarthema: 2015 het jaar van de aankopen ? Het programma omvatte:

- een officieel gedeelte met een overzicht van de hoogtepunten van het afgelopen jaar 2014 en de belangrijkste uitdagingen voor 2015
- een overzicht van de financiën en bestuurlijke aspecten van de afdeling
- een etentje en gezellig samenzijn
- een toelichting omtrent de nieuwe partners, vnl. het landschapspark Zuidrand (Provincie)
- een toelichting rond de mogelijke aankopingsprojecten voor de afdeling in de regio
- een aangenaam fotografisch verslag van het afgelopen jaar.

De belangrijkste punten en conclusies van de LAV kunnen als volgt worden samengevat:

- Met meer dan 90 beheer en 75 andere activiteiten was de **activiteitsgraad van de afdeling in 2014, historisch hoog**. Fort 7 en Groen Neerland waren goed voor de helft van deze activiteiten aangevuld met wekelijkse excursies, planten en zoogdiereninventarisaties en andere). Ook de historische fortgidsen-, natuurgidsenopleiding en paddenstoelencursus waren een groot succes ! Het aantal deelnemers op de wekelijkse activiteiten was gemiddeld tussen de 15 en 20 met uitschieters tot ver boven de 50. Zoals ieder jaar was er hierbij evenwichtig aandacht voor alle pijlers van Natuurpunt (beleid, studie, beheer, beleving en educatie).
- De activiteitstopper van het jaar was ongetwijfeld de **Opendeur van 6 april op Fort 7 rond het thema "Natuur en Monument"**. Die dag bezochten een 2000 tal bezoekers het Fort waarbij de versterkende waarden van natuur en monument werden benadrukt. De officiële inhuldiging van dit project werd opgeluisterd door toespraken door de kabinetschef van minister Bourgeois, de vertegenwoordiger van de Antwerpse Schepenen Rob Van De Velde en de directeur van Natuurpunt Chris Steenwegen. De opendeur was een onderdeel van het 2 jaar durende project rond de integratie van deze 2 kernwaarden. De in dit kader georganiseerde historische fortgids-erfgoedcursus was de start van een nieuwe actieve groep met als doel erfgoedwerking en gidsen op het Fort.
- De **intensieve beheeractiviteiten van de afdeling** waren dit jaar volkomen gericht op de natuurreservaten Fort 7 en Groen Neerland. Hierbij werd dit jaar vooral veel aandacht besteed aan het betrekken van alle medewerkers bij het opstellen van het beheer actieplan.
- De afdeling organiseerde opnieuw een **behaag-natuurlijk actie** voor het grondgebied van de afdeling en de ganse stad Antwerpen, waarbij te Wilrijk, Hove en Edegem voor meer dan 1 km nieuwe hagen werden aangeplant met streekeigen soorten. Dit jaar werden ook voor de tweede maal bijenkasten verkocht al was dit niet echt een groot succes.
- **Hove**: de actieve inzet van Natuurpunt in de gemeentelijke Minaraad liet toe om een duidelijke stempel te drukken op de uitwerking van een inrichtingsplan voor het toekomstige groengebied Frijthout. Er werden meerdere excursie voor de inwoners van de gemeente georganiseerd in het Uilenbos en een studieavond georganiseerd rond amfibieën en de inrichting van poelen. De steun vanwege de gemeente Hove m.b.t. de behaagactie dient vast en zeker een bijzondere vermelding.
- Te **Edegem** organiseerde de afdeling de jaarlijkse paddenoverzetacties en werden heel wat activiteiten van de schoolgaande jeugd ondersteund. Ook hier is de afdeling actief in de Minaraad.
- **Wilrijk**: Er is nog steeds geen vooruitgang m.b.t. een uitspraak van het hoger beroep dat we als afdeling aantekenden bij de raad voor vergunningsbetwistingen tegen het deels **kappen van het Ferrarisbos te Wilrijk**, al wordt er wel verwacht dat een uitspraak er midden 2015 zit aan te komen. De afdeling verzorgde tevens meerdere rondleidingen op Groen Neerland en Fort 7 voor de plaatselijke bevolking.
- **Natuurstudie** richtte zich dit jaar opnieuw op de planteninventarisatie van de groengebieden in onze afdeling ter ondersteuning van beheer en beleid. Een inventarisatie van kleine zoogdieren evenals verplaatsingsroutes en wintertellingen van Vleermuizen op het Fort stonden tevens op de agenda. Ardea, de regionale vogelwerkgroep, was erg actief in 2014 met verschillende inventarisatieactiviteiten in de regio. Alle waarnemingen in de afdeling worden systematisch ingegeven op waarnemingen.be en op deze wijze beschikbaar gesteld voor belanghebbenden.
- **Educatie** richtte zich dit jaar naast de klassieke paddenstoelencursussen op de opleiding van gidsen voor het monument Fort 7 en van natuurgidsen.
- **Beleid** was in het begin van het jaar vooral actief rond de gecontesteerde plannen voor de aanleg van de R11 bis, de zuidelijke bretel van de ring waarvan het alternatieve tracé de Edegemse beekvallei volledig zou vernietigen.
- Naar goede gewoonte publiceerde de afdeling ook dit jaar 4 mooie en kleurrijke **rAntGroen-nummers** met geapprecieerde aandacht voor het fotografisch werk van eigen leden. Meer en meer leden en andere sympathisanten bezoeken de facebookpagina van de afdeling en de website en vinden op die manier hun weg naar de afdeling en haar activiteiten. Op sommige activiteiten betrof dit een derde van de deelnemers.
- Het **aantal leden steeg verder** tot meer dan 1344 families en zeker op de lokale activiteiten kwamen meer en meer lokale nieuwe leden af. De actie om leden te werven in de Antwerpse regio was intensief en leverde een 150 tal nieuwe leden op voor de afdeling die allemaal werden uitgenodigd voor een boottocht op de Schelde, zonder meer een succesvolle en geapprecieerde afsluiting van deze actie.

Gelukkig was **2014 wat minder uitdagend dan het vorige jaar** doordat de watervoorziening van het clublokaal terug hersteld worden en de problematiek rond de nieuwe huurovereenkomst van het lokaal wat geluwd is, zonder daarom reeds definitief te zijn opgelost.

In 2014 werd voor de eerste maal ook **intensief samengewerkt** met de dienst monumenten van de provincie resulterende in een activiteit in november op Fort 7 voorgezeten door de gedeputeerde Lemmens samen met alle “Brialmont”gemeenten. Ook met het landschapspark Zuidrand, die opkomt voor de open ruimte in de regio, werd een goede samenwerking uitgebouwd vooral rond de komende aankoop van OCMW gronden van de stad Antwerpen in de Boshoeek (grens Hove-Boechout-Lint-Lier).

Er werd een korte toelichting gegeven omtrent de fusie tussen het CVN en Natuurpunt Educatie die formeel ingaat op 1 januari 2016. De LAV mandateerde het bestuur om gesprekken aan te gaan met de lokale VMPA afdeling van Edegem om in dit kader verdere mogelijkheden tot samenwerking na te gaan.

Voor 2015 staan er **3 belangrijke lopende projecten** op stapel die we als afdeling hopen om succesvol af te ronden:

- 1) de uitwerking van een masterplan voor het erfgoedproject rond Monument EN Natuur,
- 2) een opendeur op het Fort op 17 mei samen met het district en de provincie en
- 3) een mogelijk groots aankoopproject van Antwerpse OCMW terreinen.

Het Antwerpse **OCMW wenst een aantal terreinen te verkopen**, velen hiervan gelegen in onze regio, in het bijzonder in Hove (o.a. het Uilenbos). Samen met het landschapspark en de gemeenten Hove en Edegem wordt bekenen hoe we deze gebieden kunnen bewaren om de open ruimte te verzekeren. Voor Hove betreft het de Grote Boshoeek waarbij de afdeling in het bijzonder geïnteresseerd is in het zeer waardevolle Uilenbos, te Edegem in percelen langs de Edegemse beek en te Wilrijk een perceel fungerende als de ontbrekende schakel tussen de Kleine Struisbeek en Groen Neerland. De LAV keurde het voorstel goed om een algemeen aankoopfonds op te richten met dit doel, ter financiële ondersteuning van het sleutelproject Grote Boshoeek, en stemde tevens in met de voorgestelde aankoopprioriteiten te Hove, Edegem en Wilrijk. De noodzaak voor samenwerking met de lokale autoriteiten en het Landschapspark werd benadrukt..

De Lokale Algemene Vergadering besprak en keurde zowel de **resultatenrekening voor 2014 als de begroting voor 2015 unaniem** en bij handgeklap **goed**:

- De **resultatenrekening van 2014** toonde een behoorlijk batig saldo van € 2123 die werd vastgelegd als provisie voor de aankopen van natuurgebieden in onze regio. Er waren geen bijzondere materiële investeringen dit jaar, maar wel wat uitgaven voor de opendeur. De subsidies van Wilrijk en Edegem bleven gelijk maar de afdeling kon heel wat inkomsten verzamelen door verscheidene acties zoals de “staminee cafés te Edegem en de behaagactie die bijna € 1300 opbracht. Deze samen met de opbrengsten van de gidsbeurten zijn noodzakelijk om de lokale werking te kunnen bekostigen. Belangrijke en noodzakelijke inkomsten werden tevens verkregen via de Minasubsidiëring.
- De **begroting van 2015** werd voorzichtig opgesteld en bedraagt ongeveer € 14150. Er wordt uitgegaan van een beperkt verlies van € 50. Voor de aankoop van gebieden zullen de reserves worden aangesproken om deze hoge uitgaven te financieren. De LAV keurde het voorstel goed om voor 2015 reeds € 25.000 ter beschikking te stellen als restfinanciering voor dit project.

Bestuurders: de volgende bestuursmandaten werden unaniem goedgekeurd: Hugo Waeterschoot (voorzitter), Erlend Hansen (secretaris), Guido Callaerts (penningmeester), Lucy de Nave, Els Wijnants, Maggy Trofaes, Floris Van Volsem, Tuur Wuyts (gewoon bestuurslid). Nicole Boussemaere, tot op heden gewoon bestuurslid, zal vanaf 2015 de taak van coördinator educatie op zich nemen en Erlend Hansen de functie van ondervoorzitter. Ronny Deckers nam ontslag en werd passend bedankt voor zijn jarenlange inzet voor het bestuur.

De LAV keurde verder eenparig de volgende **afvaardiging voor de Algemene Vergadering van Natuurpunt** goed: voor Natuurstudie (vzw): Walter Van Spaendonk, voor Natuurbeheer (vzw): Tuur Wuyts, voor Educatie (vzw): Nicole Boussemaere, Hugo Waeterschoot, voor Beleid (informeel). De afdeling kon bovendien 3 bijkomende vertegenwoordigers sturen tgv het ledenaantal: Rudi Leemans, Guido Callaerts en Erlend Hansen.

De LAV dankte de bestuursleden, coördinatoren en de vele vrijwilligers voor hun belangrijke en gewaardeerde inzet voor de afdeling van het afgelopen jaar.

De volledige presentatie van de LAV kan bekeken worden op de website van de afdeling (www.zuidrand.be) .

Hugo Waeterschoot
Voorzitter Natuurpunt Zuidrand Antwerpen

Erlend Hansen
Secretaris Natuurpunt Zuidrand Antwerpen

De prille lente zorgt bij heel wat mensen voor een prettig gevoel. De dagen worden langer, het wordt wat warmer en het vooruitzicht op verse asperges en zomerfestivals geeft moed om de laatste koude voorjaarsgrillen door te bijten. Maar voor elke vogelaar breekt met de lente ook het topseizoen aan. Overwinterende ganzen en een verdwaalde Rotskruiper in Dinant verdwijnen als sneeuw voor de zon als de eerste zwaluwen zich laten zien of een specht zijn geroffel laat horen. Met het terugkeren van de trekvogels en zomergasten en het vrolijk gefluit van de Merel en de Veldleeuwerik kondigt zich de broedtijd aan en dat is toch het hoogtepunt van de ornithologische kalender. Vol spanning wachten we af of de mezen dit jaar in ons zelf getimmerd kastje komen wonen, of de **Slechtvalken** in onze speciaal voor hen geplaatste bak op het Kiel komen broeden (koppel aanwezig in territorium), of de **Blauwe reigers** in dezelfde aantallen weer in het Schoonselhofbos komen nestelen (19 april: jaarlijkse broedplaatsentelling), en of er dit jaar nog wel een Nachtegaal overleeft in onze regio.

De maand april is daarom een cruciale maand, want dan komen de meeste trekkers terug uit een zuiders vakantieoord en wordt er stevig gebalst, gepaard, gebouwd en gelegd. Samen met de fameuze voorjaarsklassiekers is al dit gevederd geflikflak en gevogel hét symbool van de lente. En dat kan je niet zeggen van vissen, die nochtans op 1 april steevast uit de gracht worden gehaald om het prettige, vrolijke lentegevoel kracht bij te zetten. Ik kan me niet herinneren dat zo'n aprilvis ooit voor een echt goeie grap heeft gezorgd, laat staan dat ie een diep gevoel van pret, geluk en hoop opwekte. Laten we daarom die vis overboord gooien en met een **aprilvogel** de lente verwelkomen. Zonder flauwe grapjes maar met des te meer vrolijk gefluit (van Bobby Mc Ferrins Don't Worry, Be Happy tot Triggerfingers zeer gepaste trekvogelsong I Follow Rivers) zijn we zo in a happy-go-lucky state of mind!

Vogelaars lopen er in deze periode dus meestal niet alleen vrolijk maar dus ook fluitend bij, en dat is dus niet om vogels te lokken! Daarvoor bestaan jagersfluitjes en tegenwoordig natuurlijk allerlei apps en mp3-bstanden die al dan niet versterkt uit smartphones weerklinken. Het moet gezegd dat het gebruik van deze media in onderzoek erg nuttig is (en dat doet Ardea dan ook en met mate bij het **Regionaal Uilenonderzoek** 2015 dat momenteel loopt met ca. 25 vrijwilligers die in 10 sectoren onze regio screenen op uilen) maar ook erg verstorend kan zijn. Vogels worden onnodig verward en vermoeid door het spelen met kunstmatig gefluit, gezang en geroep om een vogel aan te trekken om die (beter) te kunnen zien of om te fotograferen. Het hedendaagse technische speelgoed is prachtig maar ook verleidelijk en vergt dus onder vogelaars/vogelliefhebbers/vogelfotografen een beetje zelfdiscipline, zeker in het broedseizoen. Frappant is het verhaal van twee 'imitators' die elkaar lokten met hun geluidjes en gegeneerd rechtsomkeer maakten. Het ging om Spotvogels. Of om Spreeuwen, overigens een soort die vogelzang en gsm-ringtones imiteert. Veel beter is het om gewoon te luisteren en het vogelgefluit te leren herkennen. De beste manier daarvoor is nog altijd het geduldig leren van ervaren vogelkenners door vaak mee te gaan op **ochtendexcursies** en **vogeltoers** (2 mei) en bijkomend thuis te oefenen met opnames van vogelzang. De **vernieuwde Natuurpuntwebsite** biedt hiervoor nu een erg handige tool aan, maar er zijn er meerdere. Ook tijdens de ARDEA-voorjaarstrekellingen (van 4 april tot 2 mei) kan je heel wat opsteken qua auditieve vogelherkenning, al zijn we hier nog niet zo ver dat we auditieve veldopnames digitaal analyseren en determineren. Toch is er hoop voor wie in het veld het nog vaak in Keulen hoort donderen als er weer ergens een fwiet of dzjie-iet klinkt. De applicatie **Vogelzang Id** maakt gebruik van automatische spraakherkenning om de meest voorkomende vogelsoorten door een geluidsoptname in het veld te bepalen. Deze app is nog niet echt de Shazam van de vogelmuziek, maar mits wat oefenen wel bruikbaar, en alle beetjes helpen!

Ook bevorderend voor het lente-vogel-gevoel is een ontbijt met uw pc die is afgestemd op de schitterende website **beleefdelente** van Vogelbescherming Nederland. Hier zit u live mee in de broedkast van zangvogels, uilen, roofvogels en ooievaars. Nuja, quasi live. Helemàal live en van nog dichterbij kan u ooievaars ontmoeten tijdens de uiteenzetting van **Jean Niesz**, de erudiete deskundige achter het befaamde ooievaarbeschermingsproject van **Planckendael** (25 april). Baby's en hun specifieke zang worden hierbij uiteraard toegelaten maar moet je wel zelf meebrengen. Een boreling die we van harte verwelkomen in de Antwerpse vogelwereld is de nieuwe, nog zeer prille **vogelwerkgroep VONAS** die in Antwerpen Stad sinds 24 maart actief is. Ook aan onze zuiderburen van de Rupelstreek onze gelukwensen bij de oprichting van de plaatselijke **vogelwerkgroep RUPEL**. ARDEA wenst hen beiden veel succes! Dat doen we ook aan **Tom Borremans**, de ontwerper van het ARDEA-logo, die als huiscartoonist van De Ideale Wereld (VIER) het vogelspotten-spotten populair aan het maken is. Of nee,... toch niet. Sorry Tom! Of toch wel, er mag al eens gelachen worden! (Ontdek deze vrolijke spotter-spotter via de onderstaande link).

Vrolijke spotters en vrolijke vogels treffen we zeker ook in juni, tijdens de **vogelexcursie naar Zeeuws Vlaanderen** (7 juni) en tijdens de **nachtzwaluwexcursie in Ossendrecht** (20 juni). Schrijf je nu snel in maar richt je aandacht dan volledig terug op de maand april. De start van de trektellingen (Trektelepost Hoboken) en het aansluitende halfjaarlijkse **ARDEA-ontmoetingsmoment op 04/04** mag je zeker niet missen. Rapportering over onderzoek, informatie over de komende activiteiten, nieuws uit de vogelwereld en het bezoek van de Aprilvogel staan op het programma. Meer details vind je elders in dit blad en op de website en blog. Hopelijk tot ziens én hoors. *Twie-iet!*

Voor ARDEA, Joris Van Reusel
www.ardea.hobokensepolder.be

Links i.v.m. vogels, vogelspotting, vogelspotting-spotten en vogelgefluit:

<http://plazilla.com/page/4295106201/top-10-liedjes-waar-in-wordt-gefloten>

<http://showbams.com/2012/12/14/the-15-best-songs-with-whistling/>

www.bird-songs.com

www.isoperla.co.uk (vogelzand ld)

www.humo.be/humo-archieef/316299/het-grote-vogelweekend-vogelen-in-t-stad

www.vroegevogels.vara.nl

<http://www.vier.be/deidealewereld/videos/onze-huiscartoonist-over-vogelspotten/591403>

<http://feathersinblack.com>

www.beleefdelente.nl

www.natuurpunt.be/vogels-herkennen

Schoenen met naam www.torfs.be

Schoenen TORFS heeft 1 baanwinkel in onze afdeling te Edegem op de Mechelsesteenweg (nr. 186). Als je de papieren draagtas aan de kassa weigert ten voordele van het milieu, dan stopt schoenen TORFS onmiddellijk 0,15 euro in een nestkast ter plaatse ten voordele van de natuur. De winkel van Edegem steunt hiermede het reservatenfonds. Bovendien krijg je als lid van Natuurpunt steeds 10 % onmiddellijke

korting aan de kassa bij de aankoop van een paar nieuwe schoenen. De enige voorwaarde is je lidkaart laten zien en een paar oude schoenen meebrengen. Ook de opbrengst van de oude schoenen gaat naar een goed doel, een aantal ontwikkelingsprojecten in Afrika.

EERSTE INHEEMSE PLANTENMARKT

WILDER IS BETER

19 APRIL 2015 VAN 11 TOT 18 UUR
Plein Kloosterstraat-Riemstraat
2000 Antwerpen

Geniet 10% korting!

Bestel je inheemse planten vooraf online en haal ze af tijdens onze plantenmarkt! Surf naar:

www.wilderisbeter.be

Gebruik onze afhaalzone!

Gemakkelijk om je planten snel in te laden op je fiets, bakfiets of wagen!

Geniet van een eerlijk drankje bij de stand van **Oxfam!**

Proef een overheerlijke **Gageleer** en steun Natuurpunt!

Onze markt is **makkelijk bereikbaar**

met de fiets, te voet, het openbaar vervoer (halte Sint-Michielskaai: bus 34, 291, 295; halte Scheldestraat: bus 30, 34) of de wagen (parkeren kan op de kaaien)

De Natuurpunt-gebieden: de weinige schatkamers van biodiversiteit die ons nog resten.... maar een onzekere toekomst voor nieuwe gebieden

(artikel van Hugo Abts, voorzitter Natuurpunt beheer aangepast door Hugo Waeterschoot)

Overall in Vlaanderen wordt zwart op wit aangetoond hoe de door Natuurpunt beheerde natuurgebieden echt dé schatkamers zijn voor biodiversiteit, voor natuur educatie en studie en voor natuurbeleving. Gebieden die door de waardering en inzet van Natuurpunt van een verloren en ontoegankelijk gebied waarde krijgen als natuur- en belevingsgebied. Elke dag kan je vaststellen hoe in deze gebieden de zeldzame en cruciale soorten zich handhaven of uitbreiden terwijl ze overal elders in het landschap achteruit gaan en verdwijnen. Het zijn gebieden waar met hart en ziel, inzet van vele vrijwilligers en veel eigen financiële middelen, wordt gewerkt aan de realisatie van Europese en Vlaamse natuurdoelen. Waar duurzame natuur vooropstaat vanuit de overtuiging dat

het zinvol is nu en voor de toekomst, onze volgende generaties. Vanop een kilometer afstand zie je het verschil met jacht- of landbouwgebieden. Je plukt er meteen de Natuurpuntgebieden eruit. Hier stel je vast hoe honderden vrijwilligers de kwetsbare soorten én de bezoekers koesteren, en er niet alleen spreken of schrijven over natuurdoelstellingen, maar er effectief ook iets aan doen. Maar ook sociaal is Natuurpunt belangrijk! Overall in Vlaanderen zie je hoe afdelingen en beheerteams bij de meer actieve lokale verenigingen behoren, verankerd zijn in de lokale gemeenschap en kleur geven aan het verenigingslandschap in de gemeenten.

Elke afdeling en gemeente zijn natuurgebied nu en in de toekomst is daarom belangrijk, zowel ecologisch als sociaal.

Het reservaten – en aankoopbeleid op de helling

Natuurpunt boekt ronduit schitterende resultaten bij het beheer van natuurgebieden tegen een kostprijs die uiterst minimaal is t.o.v. deze van de overheid door het ronselen van middelen voor de aankoop van gebieden en de inzet van duizenden vrijwilligers voor de monitoring en het beheer ervan. En toch wordt Natuurpunt bij de uitwerking van het nieuwe natuurdecreet volledig in de hoek gedrukt. Er is immers een verschuiving aan de gang in het beleid waardoor het huidige systeem, gebaseerd op de inzet van natuurverenigingen voor aankoop en natuurbeheer, volledig dreigt onderuit gehaald te worden.

Voor Natuurpunt is het duidelijk dat alleszins de continuïteit van het natuurreservatenbeleid moet gegarandeerd en zelf verder uitgebouwd worden. Dat geldt uiteraard voor de bestaande reservaten maar **ook voor de uitbouw van nieuwe reservaten** in de toekomst. En daar wringt precies het schoentje.

Het 'nieuwe' natuurbeleid in uitvoering van het nieuwe decreet zet de continuïteit van het bestaande natuur-reservatenbeleid, het aankoopbeleid en de bestaande bezoekerscentra bij natuurgebieden op de helling.

Een natuurbeleid dat nota bene uitgetekend wordt door het Agentschap voor Natuur en Bos, dat (echter) tezelfdertijd beleidsmaker, regisseur, beheerder en uitvoerder is. Dit gebeurt onder het mom van 1° de zogenaamde gelijkberechtiging van alle beheerders (terrein behorende verenigingen (zoals Natuurpunt), individuele eigenaars, jagers, boeren en gemeenten) en 2° door de focus volledig te richten op de te realiseren doelen van Europese natuur en niets of zo weinig mogelijk daarbuiten (vb. Groen Neerland) en 3° door natuureducatie feitelijk te schrappen als doelstelling. Maar ook het beheer van gebieden van gemeenten door Natuurpunt zou onmogelijk worden (voor nieuwe gebieden) omdat het beleid ervan uit gaat dat de gemeenten zelf verantwoordelijk zijn voor het natuurbeheer binnen hun gebieden (vb. Groen Neerland). Het is hierbij duidelijk dat de politiek en de administratie de dagdagelijkse praktijk over het hoofd ziet en denken dat papieren plannen en intenties in de plaats kunnen treden van ervaring, inzet en samenwerking.

Bijstelling noodzakelijk

Zoals de plannen nu voorliggen dringt Natuurpunt aan op een grondige bijsturing:

- het nieuwe oppervlaktecriterium van minimum 10 ha voor de bestaande erkende reservaten is vooral in stadsgebieden een domper en beperkt de mogelijkheden tot de uitbouw ervan. Zo zouden we geen aankoopsubsidies meer kunnen krijgen vb. voor aankopen langs de Edegemse beek of de Struisbeek in Wilrijk.
- Er mag niet uitsluitend worden ingezet op Europese-natuurdoeltypes. De huidige natuurdoeltypen die opgenomen zijn in de bestaande goedgekeurde beheerplannen van erkende reservaten moeten dus ook in de toekomst voor nieuwe beheerplannen in aanmerking komen, anders vallen de zachtere natuurtypes (vb. de mooie soortenrijke en structuurrijke valleigraslanden

met koekoeksbloem, pinksterbloem, veldzuring...) in de toekomst volledig buiten het reservaatssysteem

- Natuurpunt kan efficiënt natuurgebieden beheren. De mogelijkheid om dit ook in de toekomst te doen voor openbare besturen moeten zeker bewaard blijven om het onderhoud en beheer van kleinere natuurentiteiten te verzekeren.
- Indien andere spelers natuurgebieden willen aankopen met subsidies zullen zij ook minstens even goed alle andere voorwaarden moeten naleven als Natuurpunt moet doen (monitoring, beheer, toegankelijkheid, ...)

De continuïteit van een werkbaar en **slagvaardig aankoopstelsel is essentieel**. In de visiegebieden en binnen de afgesproken contouren moet ook in de toekomst op een soepele wijze verder kunnen aangekocht worden door Natuurpunt. Voorstellen zoals de recente vraag van Edegem voor aankopen in de Edegemse beekvallei om natuur en wandelgebied kansen te geven, moeten mogelijk blijven. We lopen nu al achterop op de Europese doelen dus is eerder een extra impuls voor het aankoopbeleid nodig... En het gaat echt niet over grote bedragen hoor ! Wisten jullie bijvoorbeeld dat de private instelling die het kasteel en de koetshuizen van Hof Ter Linden wil omzetten in een brasserie en een serviceclubgebouw meer subsidie krijgt dan alle aankoopsubsidies voor Natuurpunt voor de provincie Antwerpen samen. Nochtans komen deze laatste kosteloos ten goede aan meer dan 1,5 miljoen Vlamingen en niet enkel voor (persoonlijk) financieel gewin.

Natuurpunt Beheer wil op regionaal vlak zeker krachtig meewerken aan de realisatie van de Instandhoudings-doelstellingen voor de Europese natuur (IHD-doelen), waartoe Vlaanderen trouwens verplicht is. Maar ons inziens dient het uitvoeringsbesluit hierbovenop OOK werk te maken van lokale en sociale natuur ten bate van de biodiversiteit en de lokale gemeenschappen en precies hier is de inzet van Natuurpunt op Vlaams niveau echt onmisbaar.

De wijzigingen van het natuurbeleid gaan elk reservaat aan. Dit moeten we keren!

We zagen de onweerswolken al wel even aankomen want reeds in het editoriaal van Natuur en Landschap 2013, nr. 4 heeft Natuurpunt onder de titel: 'Nieuw ontwerpdecreet dat vooral oog heeft voor land- en boseigenaars als hoeksteen voor natuurbeheer, dreigt reservatenbeleid en efficiënt natuurbehoud onderuit te halen' vlijmscherpe kritiek geleverd op de herziening van het decreet op het natuurbehoud.

Ondanks de kleine bijstellingen sinds dan, blijft wat nu voorligt in het uitvoeringsbeleid ronduit nefast voor de natuur en niets anders dan een onverkorte financiële besparing en verschuiving naar persoonlijke belangen. Het is in het belang van elke Natuurpunt-afdeling om de toekomst van nieuwe reservaten te vrijwaren, zeker in de stadsrand waar aankopen quasi onmogelijk zou worden.

Nu het nog kan moeten we dus **met zijn allen krachtig reageren om dit voorstel fundamenteel om te buigen in MEER en ook kleinschalige natuur en niet MINDER en enkel grotere natuur.**

40 jaar onvoorwaardelijke inzet van zoveel Natuurpunters (en ex Wielewaal en Natuurreservaten) en zoveel resultaat:

- Zonder onze reservaten waren veel Europese habitats er gewoon niet meer in Vlaanderen! I.p.v. zij die deze inspanningen deden nu uit te dagen zou respect en waardering meer op zijn plaats zijn. Samenwerken voor natuur moet het adagio zijn en

niet “concurrentie”

- Vele zeldzame soorten konden enkel door onze inzet behouden blijven van uitroeiing in onze streken. De meest zeldzame en kwetsbare soorten blijken enkel nog in beheerde gebieden aanwezig en dat aantal groeit gelukkig door de terugkeer van soorten door het weer geschikt maken van het leefgebied.
- Vele Natuurpunt-reservaten zijn publiek toegankelijk of onder begeleiding regelmatig opengesteld wat belangrijke educatieve meerwaarde meebrengt. Het kan redelijkerwijs verwacht worden dat “reservaten” aangekocht door jacht of landbouw dit niet zullen zijn en dat begeleide wandelingen gewoon zullen ontbreken.
- Reservaten worden door Natuurpunt via natuurstudieactiviteiten geïnventariseerd zodat het beheer kundig (een verwachting van het decreet) en constant kan worden bijgestuurd. Andere partijen hebben natuurstudie gewoon niet in hun doelstellingen staan, of hebben er geen ervaring mee. Hoe kunnen zij dan voldoen aan deze eis?
- Een gecoördineerde maar lokaal gedreven aankoopbeleid is in een dichtbevolkt Vlaanderen de meest realistische en efficiënte optie. Natuurpunt heeft die capaciteit met zijn meer dan 100 afdelingen en centrale expertise.

Laat ons dus nu mobiliseren om te zorgen dat Natuurpunt ook in de toekomst nog efficiënt geweldige dingen kan doen en de reservaten die ze beheert er ook in de toekomst kan laten uitzien als een sprookje (zie uitspraak Yves Tery (Libris literatuurprijs winnaar) over Natuurpunt vooraan in dit nummer).

Het is echt wel jammer dat er in Vlaanderen op politiek niveau zo weinig belang wordt gehecht aan toegankelijke natuur en natuurbehoud, terwijl een erg groot deel van de bevolking hier actief gebruik van maakt. Bezoekers van natuurpuntreservaten vormen in de praktijk “de grootste partij”. Het persoonlijk en/of financieel belang van enkelen gaat in het voorstel voor op het collectief belang, voor iets dat toch wel duidelijk een collectief goed is.

Dit moeten we keren, de natuur en jullie engagement verdienen het. Het kan, want de waardering voor ons werk op het terrein is bij de burgers en de lokale gemeenschappen zeer groot. We hopen dus ook op jullie medewerking wanneer we oproepen voor een “stevige (re)actie” op het huidige uitvoeringsbesluit en voor natuur later dit voorjaar.

*Hugo Abts,
Voorzitter Natuurpunt beheer*

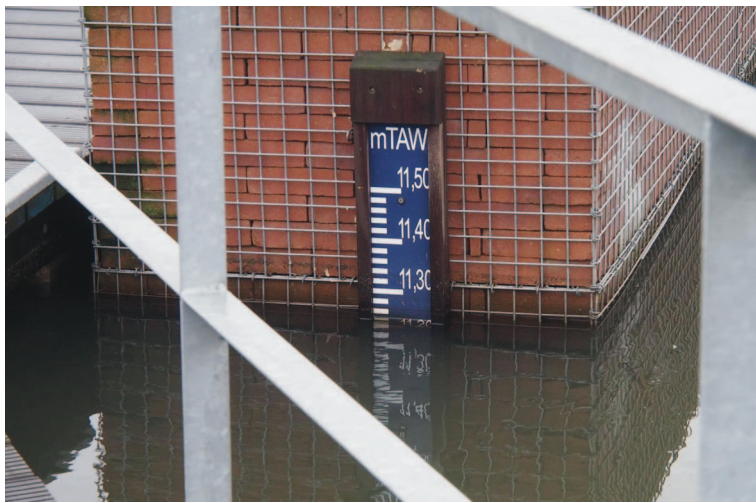
*Hugo Waeterschoot
Voorzitter Zuidrand Antwerpen*

Groen Neerland in winterslaap.

Groen Neerland is een waterrijk gebied. De waterstand wordt dan ook goed in het oog gehouden. De Tweede Algemene Waterpassing (TAW) is de referentiehoogte van hoogtemetingen in België. Een TAW-hoogte van 0 meter is gelijk aan het gemiddeld zeeniveau bij laagwater te Oostende (gemeten in het Handelsdok tussen 1878 en 1885)!

De peilschaal van de foto is aangebracht naast de vlonder aan het zuidelijke wandelpad.

De foto is genomen op 26 jan 2015, het waterpeil stond toen op 11,25 m.

Onze laagste terreinen liggen op 11,29m; vandaar dat we wandelaars laarzen adviseren :-)

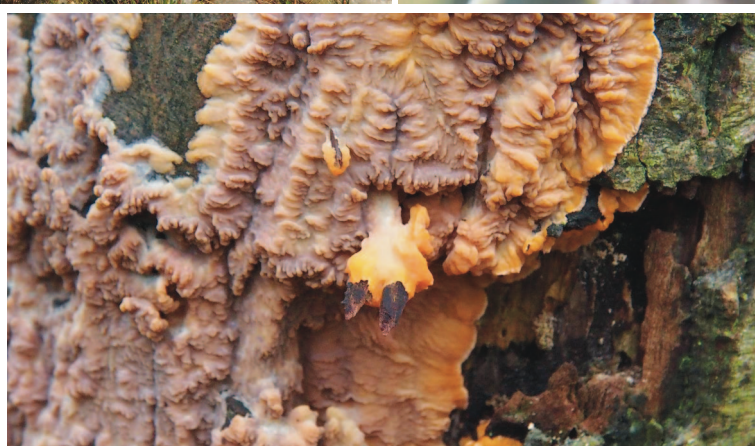
Waterrijke omstandigheden bevorderen een gevarieerde natuur; enkele voorbeelden:

Afspraak aan het wad

Echt Judasoor

Korstzwam spec.

Rudi Leemans
(rudolf.leemans@telenet.be)

Fort 7 nieuws

Gedurende 2014 bezochten ongeveer 1.200 personen het fort. In dat aantal is het aantal bezoekers van de Open Deur dag van zondag 5 april niet ingegrepen vermits de schattingen hierover uiteenlopen van ongeveer 1.500 tot 2.000 bezoekers. Reken dan nog dat de beheerploeg een groot deel van het jaar 2 x per week 's morgens aanwezig is dan kan men besluiten dat in het reservaat regelmatig volk rondloopt.

Iets gans anders, tot half februari is het een vrij zachte winter geweest met slechts een beperkt aantal dagen dat er een dunne laag ijs op het vestingwater lag. Op de ijsvrije plekken verzamelden zich de eenden en meerkoeten en ook de IJsvogel pleisterde er. Maar de stormwinden met windkracht 5 deden wel van zich spreken !

Op zaterdag 10 januari was het zo'n weer en dan waagt men zich best niet in het bebost gedeelte. Daarom besloot de beheerploeg alleen op een open gedeelte te werken. Toen we net over de brug waren hoorden we plots een hevig gekraak gevolgd door een doffe plof ! We besloten wijselijk op een latere datum te gaan kijken. En ja er lag in de Tankweg een reuze grote omgewaaide es met een doormeter van 85 cm. Deze boom had nog twee kleine berken en nog wat struiken "meegenomen". Dat uitgerekend deze boom "sneuvelde" was niet zo verwonderlijk vermits aan de voet een indrukwekkende hoeveelheid Essenzwammen (*Pereniporia fraxinea*) groeiden. Deze vrij zeldzame zwam had de structuur van de wortels zwaar aangetast met het bekende gevolg. Ook hier had David Goliath verslagen.

In het najaar en de winterperiode wordt soms de Houtsnip waargenomen op het reservaat en in deze winterperiode was dat op 15 februari waar 2 exemplaren werden gezien op het Reduit.

Op 30 januari werd op Ground Zero, een open gedeelte dat vroeger bebost was, een bijenkast geplaatst door twee jonge imkers. Op 12 februari was het een zonnige windstille dag. Sommige bijen kwamen dan ook reeds een verkennings- en reinigingsvlucht maken. Hun doen en laten zal met aandacht gevolgd worden door de imkers en de beheerploeg.

Op her einde van de eerste decade van februari priemden de eerste sprietjes van het Daslook reeds boven de grond ! De cyclus van groeien en bloeien kan dus weer beginnen !

**Zondag
17 mei
9.30 u. - 17.30 u.**

Natuurpunt, samen met het district Wilrijk en de Provincie Antwerpen, nodigt jullie allen uit om samen met je familie, vrienden, burens, klasgenoten, ... vandaag Fort 7 te verkennen op deze opendeur, als onderdeel van de Fortengordel-fietstocht.

Je kan een vrij parcours volgen, deelnemen aan een historische wandeling en genieten van de pracht van dit reservaat en monument.

Kom bij voorkeur met de fiets (veilige parking voorzien) via de Legerstraat (Wilrijk).

We zijn natuurlijk ook nog op zoek naar medewerkers voor 17 mei. Meld je aan via erlend.hansen@skynet.be.

Sprokkels uit Edegem.

Donderdag 12 februari werd met man en macht het paddenscherp geplaatst in Kattenbroek te Edegem. Met 10 natuurpunters van Zuidrand en 2 gemeentewerkmannen van Edegem hebben we die dag 35 manuren gepresteerd. Nog een paar manuren vrijdagvoormiddag en daarmee stond het paddenscherp er dit jaar in een recordtijd!

HIERBIJ EEN DIKKE MERCI AAN ALLE HARDWERKENDE VRIJWILLIGERS!!! Laat de Padden en Bruine kikkers nu maar komen!

Op 14 februari, hoe toevallig, stak de eerste Alpenwatersalamander de straat over, op weg naar de voortplantingspoel.

Einde van het ‘Staminee’ Hof ter Linden, start nieuwe bestemming gebouwen.

Een aantal keren hebben we de voorbije jaren het ‘Staminee’ van Hof Ter Linden mogen ‘bemannen’. We waren ook aanwezig bij de officiële opening van het terrein en mogen er ook inventarisaties doen van planten en dieren. Bij elk evenement, Dag van het Park, of Week van het Bos, of Nacht van de Duisternis op het domein, zijn wij met onze afdeling aanwezig geweest met info- en knutselstandjes en dat zal allicht ook zo blijven in de toekomst. Onderstaande heeft dus te maken met de gebouwen, niet met het Park zelf.

“Het kasteel blijft wel toegankelijk voor Edegemnaars, tijdens activiteiten die we zelf zullen organiseren of tijdens evenementen van de eigenaars zoals Open Monumentendag, Dag van het Park, Erfgoeddag, Nacht van de Geschiedenis ...”

Hieronder een paar stukjes van op de website van de gemeente Edegem om even over na te denken:

De eigenaars van Hof Ter Linden hebben de herbestemming van het kasteel en de koetshuizen, na een jaar van interne besprekingen en onderzoek, gegund aan het team van Yannick Van Aeken, gekend als souschef van Noma. Zij zullen de koetshuizen ombouwen tot brasserie en restaurant en het kasteel tot business club, wijnbar en bed & breakfast. Vanaf juni zal je in het kasteel al terecht kunnen voor activiteiten.

In het westelijke koetshuis (dit was het staminee) komt een laagdrempelige, kwaliteitsvolle brasserie, waar elke Edegemnaar zich thuis voelt. De gerechten zijn eenvoudiger dan in het restaurant: van een lekkere pannenkoek tot een stevige steak. Aan de achtergevel komt een stijlvolle veranda. Bij mooi weer zit je in de tuin, terwijl je kinderen spelen in de natuur. De brasserie doet eveneens dienst als toeristisch onthaalpunt voor Hof Ter Linden en haar omgeving. Op de bovenverdieping van beide koetshuizen komt een wooneenheid.

Yannick kwam met het voorstel om het rechtse, oostelijke koetshuis om te vormen tot restaurant voor 45 personen....

In de loungebar kan je genieten van een heerlijk aperitief en in de ijskelder komt een wijnbar. Bij mooi weer eet je in de tuin tussen de kruiden en eetbare bloemen die op je bord liggen.

In afwachting van de restauratie zullen Yannick en zijn team het kasteel vanaf juni al gebruiken voor evenementen, in de staat zoals het momenteel is. Deze build-up fase is gericht op Edegemnaars, het bedrijfsleven en mensen met interesse in erfgoed. Je zal kunnen genieten van picknickdagen, BBQ-avonden, brunches op zondag met muzikale omljstingen, kunstvernissages, lezingen, banketten, seminaries ... Of geef jij je ja-woord in Hof Ter Linden?”

Meer lees je op de website van Edegem:

<http://www.edegem.be/nieuwsdetail.aspx?id=6374>

Bomen van bij ons

Eva Suls

voor onze jonge lezers

Enkele belangrijke kenmerken:

We zullen ons beperken tot het leren van de voornaamste boomsoorten in onze omgeving, onze bossen, parken en onze lanen. De bomen behoren tot twee grote plantengroepen: de loofbomen en de naaldbomen.

De loofbomen zijn over het algemeen bomen met platte bladeren die zichtbare nerven bevatten. De nerven zijn zowat het geraamte van het blad. De nerven kunnen veernervig opgesteld zijn d.w.z. langs beide zijde van de hoofdnerf zoals een pluim, ofwel zijn de nerven hardnervig gevormd zoals een handpalm. Ze vertrekken vanuit 1 punt en lopen dan uit.

Veernervig

Handnervig

De vruchten van deze loofbomen zijn heel verschillend, de eik heeft eikels, de beuk heeft beukennotjes de esdoorn en de es hebben gevleugelde vruchtjes, de tamme kastanjeboom heeft eetbare kastanjes en de wilde kastanje heeft paardenkastanjes, de lijsterbes bessen en de populier heeft vruchten waarvan de zaadjes als pluisjes wegvliegen.

gevleugeld vruchtje

beukennotjes

hars

De coniferen (naaldbomen) worden door boswachters ook harsachtigen genoemd. Die bomen dragen bijna allemaal kegels als vruchten. Je noemt deze kegels meestal dennenappels. Het woord harsachtig komt van het woord hars dit is een stroperige en nogal kleverige stof. Coniferen hebben geen platte, brede bladeren. Ze hebben bladeren in de vorm van naalden soms kleine (minder dan 1cm), soms heel lange (20-25 cm), soms apart (sparren), soms gegroepeerd in bundels (dennen) of in tuilen (lork, ceder), soms stekelig (fijn spar, soms heel soepel (den, lork)

Bepaalde soorten hebben zelfs geen naalden, maar afgeplatte schubben zich rond de takken drukken (cypres).

Zwarte den - naalden en vruchten

Coniferen blijven de hele winter groen, hun bladeren vallen niet allemaal tegelijk, ze leven verschillende jaren.

Er zijn wel uitzonderingen, de lorken verliezen hun naalden in de herfst, nadat ze een hele mooi gele kleur gekregen hebben.

Paddenstoelenwandeling in Vordenstein

19/10/2014 - 65 dlnm

Gidsen: Lucy de Nave en

Henri Stappaerts

Verslag: Marijke Kloeck en Eva Suls

Op deze zonnige zondagmiddag werden we verwacht op het domein Vordenstein in Schoten. Bij het vertrek in Wilrijk had niemand verwacht dat er zoveel deelnemers zouden staan in Schoten!

Door het grote aantal werd de groep in twee verdeeld. Eén groep kon met Lucy meegaan, de nadruk werd bij haar wandeling gelegd op de verkenning van het domein, terwijl de andere groep onder leiding van Henri zich meer ging richten op de paddenstoelen.

Wat een geluk dat we al onze zintuigen, een mesje, een wattenstaafje, een dik paddenstoelenboek en een kundige gids bij hadden. We hebben ze allemaal nodig gehad gedurende deze zwammenwandeling.

De Witte knolamaniet behoort tot de grote groep van plaatjeszwammen omdat de sporen verdeeld zijn over een heleboel plaatjes. Iedereen kent deze plaatjes, de Vliegenzwam, je weet wel, die rode met witte stippen, heeft deze ook. Een veel beruchtere knolamaniet is de Groene. Dit is de giftigste paddenstoel in onze contreien. Dus, zeker als je de kleuren niet herkent, oppassen is de boodschap!

Een andere zwam is een russula, deze hebben meestal een gekleurde hoed en het steeltje breekt zoals een krijtje (hier hebben onze oren eventjes werk). Er zijn ongeveer 750 russulas en dit exemplaar is de Geelwitte russula.

Het volgende kleurtje is smakelijk voor de liefhebbers, walgelijk voor wie het niet lust, het is de kleur van rode kool. De Rodekoolzwam heeft een buigzaam steeltje en is hygrofaan. Dit wilt zeggen dat de kleur verandert onder invloed van vochtigheid, deze eigenschap maakt het determineren wel wat moeilijker.

De Gele aardappelbovist is weer een ander type paddenstoel, de sporen zitten vanbinnen en een steeltje is er niet. Wanneer ze rijp zijn barst de bovist open en komen de zwarte sporen vrij. Een doorsneden aardappelbovist lijkt wat op een

truffel en kost niets, dit in tegenstelling met de peperdure truffel. Fraude was dus onontkoombaar, spijtig genoeg vaak met allergische reacties tot gevolg.

Er bestaan zelfs roze zwammen, het bewijs daarvan is de Roze raspzwam. Deze paddenstoel ligt maar te liggen op een dode tak, een steeltje heeft die niet.

De Parelamaniet is een blozer en valt op want die wordt na het kneuzen rood.

En de 'broek van Napoleon' hebben we ook gezien. Niet echt natuurlijk, dit is de bijnaam van het Geweizwammetje, zwart onderaan en wit van boven.

En als laatste kleurtje fel oranje. Deze kleine oranje piekjes van het Kleverig koraalzwammetje steken vinnig omhoog.

Vaak is de geur ook een aanwijzing bij het determineren. Ruiken is tamelijk eenvoudig maar die geur een naam geven bleek wel heel wat moeilijker te zijn. Carbol (Narcisridderzwam), anijs (Groene anijstrechtterzwam), spermageur – sorry – (Witte satijnvezelkopje) en kunststof (Breedplaatstreephoed) zijn enkele van die kenmerkende geuren.

Ook voelen is belangrijk. Zo heb je slijmerige paddenstoeltjes zoals de Porcelijnzwam (foto) en fluweelzachte (de Kas-

tanjebollet met een – toevallig of niet – kastanjebruine hoed).

Soms zijn alle zintuigen onvoldoende om te bepalen over welke paddenstoel het gaat en dan kan een microscoop een goede hulp zijn. De gids zorgde zo voor zijn

eigen huiswerk – en dat op een zondag – want hij nam af en toe een exemplaar mee (zoals een Roodsteelfluweelboleet) om later grondig te bestuderen. Tegenwoordig wordt ook vaak het DNA bepaald, met als gevolg dat een zwam wel eens van familie kan veranderen.

We kregen een tip mee om ridderzwammen te herkennen: bij plaatjeszwammen is van belang hoe de plaatjes aan de steel gehecht zijn. Bij de ridderzwammen is dit 'bochtig aangehecht'. De gids sprak over een grachtje waarin de ridders een wandelingetje kunnen maken. Berkenridderzwam, Bruine bundelridderzwam en de naar carbol ruikende Narcisridderzwam hebben allemaal dit grachtje.

Ook zeldzame zwammen stonden – natuurlijk niet letterlijk – op het menu. Een merkwaardige zwam is de Witte kluiwzwam. Die heeft een gegroefde steel en bovenaan ligt er een verzameling 'hondenkluiwen' op, maar dit leek meer op het kapsel van Cowboy Henk. Onze gids was ook buitenmatig gecharmeerd door het Sparrenveertje dat zelf wel de Ardennen verkiest boven onze Vlaamse bossen. Deze zwam lijkt een beetje op een toefje versleten keerborstelharen. En de Kopergroene bekerzwam (de naam is echt veel langer dan het zwammetje zelf) bracht hem helemaal in extase.

En wat werd er nog meer verteld?

- soms kan je de plaatjes van een paddenstoel afwrijven, bij de krulzoom is dat het geval
- sommige boleten nemen zware metalen uit de bodem op en zijn dus uiterst giftig
- de naamgevers hadden soms honger, zo is er een zwam met de naam 'Spekzwoerdzwam'
- de zwamvlok is de echte 'paddenstoel' en zit onder de grond of in één of ander substraat
- de Echte tonderzwam op een boom is onderaan wit
- de Platte tonderzwam is onderaan vaak bezet met tepelgallen
- het Heksenschermpje (klein en roze) vormt vaak heksenkringen
- sommige zwammen zijn niet wat ze lijken te zijn, met recht en rede zijn dit fopzwammen
- de Reuzenzwam is reuzegroot
- de kleinste van deze wandeling is het Gewoon meniezwammetje, dit zijn rosse boebeltjes
- of een paddenstoel eetbaar is laat je best door kenners bepalen
- maar natuurlijk is elke paddenstoel eet-

baar, maar soms maar één keer
- en natuurlijk nog veel meer ...

We hebben dus echt wel heel veel gehoord,
maar blijft het hangen? Wie weet?

**Op zoek naar de Kleine Rietgans
en bezoek aan enkele Nederlandse
vogelgebieden**

Op 7/12/2014 - 16 dlns.

**Gids: Vm. Eckhart Kuyken en
Christine Verscheure**

Nm. Rudy Van Cleuvenbergen.

Verslag: Tuur Wuyts

Het was reeds een tijdje geleden dat we naar de Oostkust en Zeeuws-Vlaanderen trokken en niettegenstaande de minder gunstige weersvoorspellingen verzamelden we op het enig mooie marktpleintje van Damme. Rudy Vansevenant had weer gezorgd dat Eckhart en Christine onze ervaren en gedreven gidsen waren tijdens de voormiddag. Beiden gaven een bondig maar gedetailleerde uitleg over het voorkomen van de Kleine rietgans in de streek rond Damme en de wijde omgeving. Vroeger lag het zwaartepunt van de winterverblijven rond Damme maar geleidelijk verspreidden de groepen zich over een veel groter gebied. Eckhart wees ons hier ook op de unieke historische graslanden die echter onder druk staan door egaliseringswerken.

En dan op zoek naar de groepen Kleine rietganzen. Op de 1e stop merkten we behalve de ganzen ook een wijffe Blauwe kiekendief die hier rondvloog. Een laag overvliegende helikopter deed de ganzen opvliegen; hierbij verbruiken ze onnodig energie wat in strenge winters niet zo goed is. Ook van overvliegende Blauwe reigers hebben de ganzen meestal schrik. Zo reden we langs polderwegen van het ene geschikte gebied naar het andere. Ook Grauwe ganzen en verschillende eendensorten kwamen in het vizier. De Uitkerkse polder (Blankenberge) verkenden we rond de middag. Natuurpunt heeft hier grote stukken graslanden kunnen aankopen. Deze terreinen worden beheerd in functie van de vogels.

's Middags gingen we eten in het bezoekerscentrum Groenwaeke dat we zowat voor ons alleen hadden. Bedankt vrijwillige uitbater!

Na de middag reden we onder de achterhaven van Zeebrugge door naar Oostburg waar we het mooie en uitgestrekte natuurgebied Sophiapolder, eigendom van Het Zeeuws Landschap, bezochten. Op de uitgegraven plassen wemelde het van allerlei (water-) vogels o.a. Slobeenden, Winter-

talingen, Pijlstaarten, Meerkoeten, Goudplevieren en Kieviten. Volgende bestemming: het weidevogelgebied De Blikken. Hier is ook een grote plas uitgegraven. Het was weer een bont gezelschap van vogels die daar geconcentreerd zaten o.a. Water- snippen, Smienten, Wilde eenden, Goud-

plevier en . . . een Slechtvalk. Vanuit de ruime vogelkijkhut konden we alles rustig bekijken en bewonderen. Ook dit gebied behoort aan Het Zeeuws Landschap.

Als laatste wilden de Rudy's nog even afstappen aan de Nummer Eén, een natuurgebied iets onder Breskens en vlak aan de Westerschelde. De aanstormende regenvlagen dreven ons echter hals over kop naar de auto's. Na een zeer kort maar gemeend afscheid reden we terug richting Antwerpen.

De gidsen hadden ons weer een boeiende en gevarieerde dag bezorgd waarvoor DANK!

Vogelexcursie Zeeland

4/01/2015

Gids: Luc Van Schoor

Verslag: Eddy D'Huyvetter

Het is als gedreven natuurpuntvrijwilliger niet altijd gemakkelijk om nog tijd te vinden om eens met een buurafdeling mee te lopen. Zeker niet wanneer je nog beroepsactief bent. Maar deze keer moesten we wel: we dienden onze eigen gezantocht nog voor te bereiden en we dachten: "Laat ons maar even gaan spieken bij de burens".

De "Jenevertocht" bleek een ideale formule om de vogels van Zeeland te leren kennen. Bepaalde groep, korte afstanden, veel rijke gebiedjes: Tholen is hiervoor een goede keuze. En Luc staat ook buiten de

grenzen van zijn afdeling bekend als een doorwinterd vogelaar en enthousiaste gids.

Van de Bist van Wilrijk over de autosnelweg richting Bergen op zoom. Eerste stop aan de zuidwestkant van het Markizaat. Ooit een deel van de

Oosterschelde maar nu een binnenmeer met ruime oevers (1931 ha). Met jaarlijks 125 verschillende soorten broedvogels (22 ervan: rode lijst), een van de soortenrijkste gebieden van Nederland. Wij zagen er o.a. Blauwe kiekendief, 4 reeën, Grauwe ganzen en Torenvalk. Kleine zwanen hadden we iets verder in de Hogerwaardspolder, net als 2 Zilverreigers, een groep Kolganzen, Knobbelzwanen en Canadaganzen. In de windstilte van het plasje om de hoek, de hele reeks eenden: Kuif-, Krak-, Berg-, Slob-, Tafel- en Blokeenden (wie gebruikt dat woord nog?) en een 7-tal Nonnetjes.

Dan over de Oesterdam. Dankzij de "speciale vergunning" van Luc konden we hier genieten van een mooie groep (min.25) Sneeuwgorzen. We hadden ook een prachtig beeld van de rijk gevulde tafel die de Oosterschelde nog steeds biedt aan de overwinterende wadvogels. Honderden Bonte strandlopers, Zilverplevieren en Kanoeten, Wulpen, Scholeksters en 1 Groenpootruiter. Maar ook Middelste zaagbekken en honderden Rotganzen. Luc merkte op dat er dit jaar bijzonder veel juveniele dieren bij waren (mogelijk wel 50%).

Aan de Schakerloopolder stond de jenever klaar (en koud!). Maar de sportduikers bakten het nog bruiner. Doe mij maar een koffie met een koekje! Wij konden aan onze lijst nog toevoegen: Zwarte ruiter en Tureluur.

Op weg naar het picknickadres passeerden

we nog het huis van Kees Slager. De alom geprezen auteur journalist van het legendarische boek over de watersnoodramp van '53, woont in het voormalig stoomgemaal langs de Schelphoekseweg. Zijn boek is een absolute must voor eenieder die Zeeland wil begrijpen (De Ramp: een reconstructie ISBN nummer: 90 72 138 24 4). Hij woont op een benijdenswaardige afstand van het gebied dat we na de maaltijd nog kort even zouden aandoen: Scherpenissepolder. Buizerd (zat hij nou vast of trok hij aan een

eer werd hersteld. De Rammegors was jarenlang zoetwatergebied, nu krijgt het terug een brakwaterkarakter. Dat wordt een hele aanpassing!

Dan nog even, voor het donker werd, langs de Slikken van de Heen. Weer een jagende vos! Ik kan mij niet herinneren dat ik 10 jaar geleden vossen zag op Tholen. Blijkbaar doen ze het hier goed. De Zeearend was niet op de afspraak maar we kregen een Havik in de plaats en 24 Kleine zwanen. Zelfs het getal had iets poëtisch! Blijven kijken tot het licht op was

veel te zware stok?), Kluut, Zwarte ruiter, Wintertaling, Pijlstaart en Smient, Kol- en Brandganzen en ook Grote en Kleine zilverreiger en aalscholver

Maar eerst boterhammen eten in de Pannenkoekkerij

Na Scherpenissepolder naar de Van Haaftenpolder: prachtig beeld van een jagende vos, enkele Grote zilverreigers, een Rietgors. De wandeling langs de dijk van Sint Annaland met zicht op de schorren en slikken leverde onshonderden Bergeenden, een 20-tal Brilduikers en de lang verwachte Slechtvalk op. Twintig jaar geleden een zeldzaamheid nu redelijk algemeen. Veel Pijlstaarten ook, op de Krabbenkreek. Er viel mij ook meteen op dat de opening in de dijk met de Rammegors weer in

en dan nog een mooie volle maan om af te sluiten.

We haalden echt alles uit de dag.

Met dank aan de gids en de organisatie

Mossenwandeling in Fort 5 Edegem

28/02/2015 – 19 dlns

Gids: Lydia Peeters

Leiding: Lucy De Nave

Verslag: Walter Van Spaendonk

Als je een mossenexcursie op de agenda zet, verwacht je niet direct de grote toeloop aan deelnemers, maar hier waren er toch ten minste 19. Opvallend en erg gewaardeerd was de aanwezigheid van enkele pioniers van onze afdeling, namelijk Karl Matthijs en Carlos Tytgat.

Onze gids van de dag, Lydia stond vooral stil bij de gewone mossen zodat de “verse” beginners niet werden afgeschrikt. De aandacht van de toehoorders bleef er tot de laatste minuut en daar zit het enthousiasme van onze gids zeker voor iets mee tussen. Gewoon dikkopmos, Fijn laddermos, Gewoon sterrenmos, Groot rimpelmos, Fraai haarmos kom je overal tegen. Kleismaragdsteele en Gezoomd vedermos zie je veel minder, zonder daarom zeldzaam te zijn. Voor de fijnproevers had ze iets voor het einde gehouden, namelijk Gesloten kleimos, voor mij de tweede keer dat ik het zag. Het Gewoon kleimos, wat we hier niet zagen, zien we wel eens meer, dat heeft een kapsel in de vorm van een wijnglas met een brede opening als het deksel eraf is. Het Gesloten kleimos heeft geen deksel, daardoor kunnen de sporen niet ontsnappen op de traditionele manier. Dit eerder zeldzaam mos groeit alleen op plaatsen die belopen worden, daardoor kunnen de kapsels beschadigd geraken en zo kunnen de rijpe sporen op zoek naar een geschikt plekje, of beter gezegd de sporen die op een geschikt plekje terecht komen zullen daar zorgen voor een nieuw mosplantje. Voor mensen die van moeilijke woorden houden, die nieuwe mosplantjes in de vorm van een fijn groen “smoske” met draadjes noemt men het protonema.

Een betonnen muurtje leverde enkele specifieke mossen op als Gewoon muisjesmos, Gewoon muursterretje, Muurachterlichtmos en Zilvermos.

Een paar interessante epifyten, dit zijn boombewoners, waren Bleek boomvorkje, Helmroestmos, Gewone en Grijs haarmuts en een niet gedetermineerd kroesmos.

Diegene die een bijna volledige lijst willen bekijken, kunnen even passeren op volgende website <http://waarnemingen.be/user/view/43693> en daarop de datum 28 februari 2015 invullen.

Goed Lydia, een en ander is voor herhaling vatbaar.

Foto's: p. 31 boven: Vleermuizen overwinteren op het Fort - foto: Eddie Schild

p. 31 onder: Troskalknetje (*Badhamia utricularis*) - foto: GvB

p. 28 Platbuik - foto: GvB & Baardmannetje - foto: Raymond Suls

Lidmaatschap Natuurpunt: 27 euro per jaar te storten op rekening van Natuurpunt vzw (BE17 2300 0442 3321 BIC:GEBABEBB) met vermelding: lidmaatschap, Afd. Zuidrand Antwerpen, naam en adres. Als lid van Natuurpunt Zuidrand Antwerpen ontvangt u het algemeen verenigingsmagazine Natuur.blad en ons afdelingstijdschrift rAntGroen.

Adreswijziging: elke adreswijziging moet rechtstreeks gemeld worden aan Natuurpunt vzw, Coxielaan 11 - 2800 Mechelen (e-mail: Vera.Baetens@natuurpunt.be) met de volgende gegevens: lidnummer, naam, oud en nieuw adres en lid “afdeling Zuidrand Antwerpen.”

Abonnement op rAntGroen: voor leden van andere afdelingen door storting van 8 euro op onze rekening met vermelding van uw naam en adres.

kalender * inschrijven noodzakelijk

- 4 april: ARDEA lente bijeenkomst
- 6 april: lentewandeling op Fort 7
- 12 april: voorjaarsflora bos van Zevenbergen
- 19 april: natuurparels Zuiderkempen
- *19 april: broedvogeltelling Blauwe reigers
- *25 april: vogels in Planckendael
- *26 april; voorjaarsflora in de Lessevallei
- 2 mei: ARDEA vogeltoer
- 10 mei: Struisbeekvallei
- 14 mei: Dintelse Gorzen & Willemstad
- 17 mei: Fort 7 - opendeur
- 23 mei: Natuurwandeling Fort 7
- *24 mei: De Blankaart
- 31 mei: dag van het park
- 7 juni: vogelexcursie Zeeuws-Vlaanderen
- *13&14 juni: Nismes/Viroinval
- 14 juni: historische wandeling Fort 7
- 20 juni: Nachtzwaluwentocht
- *21 juni: midzomerwende
- 28 juni: Visbeekvallei
- 5 juli: natuurgebieden Mortsel
- 12 juli: Pinteling
- 18-19 juli: geen activiteit
- *26 juli: Rondje pontje

Teksten voor het volgend nummer van rAntGroen ontvangen we graag ten laatste op 15 mei.